

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

53

سالی / 2009 – بەرگی پەنجوسی

چاپی یەكەم / سالی 2009

پیریت

- پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (16) خولى دووهى ههلبژاردن – چوار شهممه 2009/6/10 ل5
- پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (17) خولى دووهى ههلبژاردن – پینچ شهممه 2009/6/11 ل57
- پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (18) خولى دووهى ههلبژاردن – دوو شهممه 2009/6/15 ل129
- پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (19) خولى دووهى ههلبژاردن – سى شهممه 2009/6/16 ل187
- پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (20) خولى دووهى ههلبژاردن – دوو شهممه 2009/6/22 ل237
- پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (21) خولى دووهى ههلبژاردن – چوار شهممه 2009/6/24 ل277
- پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (4) نائاسايى خولى دووهى ههلبژاردن – پینچ شهممه 2009/7/9 ل353

ژماره (16) ی سالی 2008

ماددهی یه کهم:

ماددهی شه شهه له یاسا که دا هه موار ده کړی و بهم شیوهی خواره وه ده خویندریته وه:

یه کهم: پرؤژهی ده ستور ده خریته بهر راپرسی گشتی و دواى په سندر دنی له په رله مان لای کهم به رهامه ندی دوو له سه ر سیی ئه ندامانیه وه.

دووه م: پرؤسهی راپرسی گشتی له سه ر پرؤژهی ده ستور له رؤزی شه ممه ری که وتی 2009/7/25 ئه نجام ده دریته به ده نگدانیکى نه پنی راسته وخؤ و سه رتاسه ری.

سییه م: راپرسی به راده برین ده بی له سه ر ئه م پرسیاره ی خواره وه: (نایا تو رهامه ندیت له سه ر پرؤژهی ده ستور که؟ وه لامه که شی به (به ئی) یان (نه خیر) ده بیته {

ماددهی دووه م:

ماددهی حه وته م هه موار ده کړی و بهم شیوهی خواره وه ده خویندریته وه:

ژماره یه کی بهر چا وه له پرؤژهی ده ستوری په سندر او له په رله مان به زمانه په پیره وکراوه کانی هه رییم (کور دی، عاره بی، تور که مانى و سریانى) چاپ ده کړی بو ئه وه ی بخریته به رده ستی گه ل له راپرسیه کی گشتیدا.

ماددهی سییه م:

برگه ی دووه م له ماددهی هه شته م هه موار ده کړیته به زیاد کړدی ئه م ده برپینه ی خواره وه له کو تایی برگه که دا: (بوی هه یه سه باره ت به وه په پیره وى پیویست به پیی ئه م یاسایه ده ربکات).

ماددهی چواره م: مادده یه کی زیاد کراوه:

پرؤژهی ده ستوره که به په سندر او ده ژمیر د ریته به به ده سته پینانی ده نگی زورینه ی ده نگد ه ران له راپرسیه کی گشتیدا و به کار پی کراویش داده ن ریته دوواى تیپه رپوونى (30) رؤژ به سه ر راپرسیه که دا.

ماددهی پینجه م: ماده یه کی زیاد کراوه:

ئو که سه ی شیواى ده نگدانى هه یه بو راپرسی سه ر پرؤژهی ده ستوره که ده بی ئه م مه رجانیه ی خواره وه ی تی دایته:

1- ده بی عیراقی وله هاوولاتیانی هه ری می کوردستان بی و، هه ژده سالی ته مه نی ته واو کړدیته.

2- ده بی ناوی له تو مار که ی ده نگد ه راندا تو مار کرابیته.

ماددهی شه شهه م:

پیویسته له سه ر ئه نجومه نی وه زیران و لایه نه په پوه ندی داره کان حو که مانى ئه م یاسایه جیبه جی بکه ن.

ماددهی حه وته م:

ئه م یاسایه له رؤزی ده رچوونیه وه جیبه جی ده کړی و له رؤژ نامه ی فه رمی (وه قایعی کوردستان) دا بلا وده کړیته وه.

ھەرىمى كوردستان - عىراق
پەرلەمانى
كوردستان - عىراق

پروتوكولەكان

59

سالى / 2010 – بەرگى پەنجاو نو

چاپى يەكەم / سالى 2010

پیرست

پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (17) خولى سىيەمى ھەلبژاردن – سى شەممە 2010/6/22 ن 5

پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (18) ى خولى سىيەمى ھەلبژاردن – چوار شەممە 2010/6/23 ن 96

پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (19) ى خولى سىيەمى ھەلبژاردن – يەك شەممە 2010/6/27 ن 135

پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (20) خولى سىيەمى ھەلبژاردن – دوو شەممە 2010/6/28 ن 217

پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (21) خولى سىيەمى ھەلبژاردن – سى شەممە 2010/6/29 ن 365

پرۆتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (22) خولى سىيەمى ھەلبژاردن – چوار شەممە 2010/6/30 ن 377

- 4- د.سەرۆەر عبدالرحمن.
- 5- د.صباح محمد نجيب.
- 6- پهيمان عزالدين عبدالرحمن.
- 7- فيان عبدالرحيم عبدالله.
- 8- سەرگولّ رضا.
- 9- شيلان عبدالجبار.
- 10- فاضل محمد قادر (بهشارهتی).
- 11- ئارام شاهين داود.
- 12- جمال ظاهر ابراهيم.
- 13- پهيمان عبدالکريم عبدالقادر.
- 14- سيوهيل عثمان احمد.
- 15- بهيان احمد.

داوا له سەرۆکایهتی پەرلهمان دهکهین رهوانه‌ی لیژنه‌ی تایبەتمه‌ندی بکات و له‌گه‌ڵ ئەندامانی پەرله‌مان، زۆر سوپاس.

به‌رپز سەرۆکی پەرله‌مان:

به‌رپزان، ئەم پرۆژه یاسایه ئاراسته‌ی لیژنه‌ی کاروباری یاسایی و لیژنه‌ی ناوخۆ و ئاسایش و ئەنجومه‌نه خۆجێیه‌کان و ئەندامه به‌رپزه‌کانی پەرله‌مانی کوردستان ده‌کهین، بۆ برپه‌ی پینج له به‌رنامه‌ی کار، که‌ره‌م بکه‌ن.

به‌رپز عمر عبدالرحمن علی:

به‌رپز سەرۆکی پەرله‌مان:

برپه‌ی پینجه‌م له‌به‌رنامه‌ی کاری پەرله‌مان/ بریتییه له خۆیندنه‌وه‌ی یه‌که‌می پینشیاری یاسای پرۆژه بچکۆله‌کان له هه‌ری‌می کوردستانی عێراق.

ئەم پرۆژه‌یه بۆ سەرۆکایه‌تی پەرله‌مان هاتوووه له لایه‌ن ژماره‌ی یاسایی ئەندامانی پەرله‌مانی کوردستان، که ئەمه ناوه‌کانیانه:

- 1- ئاثر عبدالاحد.
- 2- که‌یلی ئەکره‌م.
- 3- د.تارا عبدالرزاق.
- 4- سالار محمود.
- 5- گه‌شه دارا جلال.
- 6- عماد محمد حسین.

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

62

سالی / 2010 – بەرگی شەست و دوو

چاپی یەكەم / سالی 2010

پىرىست

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (1) ى نائاسايى خولى دووهى ههلبژاردن – چوار شهممه 2009/1/21 ن

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (2) ى نائاسايى خولى دووهى ههلبژاردن – چوار شهممه 2009/2/11 ن

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (3) ى نائاسايى خولى دووهى ههلبژاردن – پىنج شهممه 2008/2/12 ن

پروٹوكۆلى دانىشتىنى دەسپىك خولى دووهى ههلبژاردن – دوو شهممه 2008/3/2 ن

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (1) خولى دووهى ههلبژاردن – سى شهممه 2009/3/10 ن

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (2) خولى دووهى ههلبژاردن – چوار شهممه 2009/3/25 ن

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (3) خولى دووهى ههلبژاردن – سى شهممه 2009/3/31 ن

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (4) خولى دووهى ههلبژاردن – دوو شهممه 2009/4/6 ن

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (5) خولى دووهى ههلبژاردن – سى شهممه 2009/4/14 ن

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (6) خولى دووهى ههلبژاردن – چوار شهممه 2009/4/15 ن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (16)

دووشەممە رېكەوتى 2010/11/29

كاتژمىر (11)ى پېش نيوپروۆى رۆژى دووشەممە رېكەوتى 2010/11/29 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى بەرپىز محمد قادر عبدالله (د.كمال كەركووكى) سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز دارسلان بايز اسماعيل جېگىرى سەرۆك و، بەرپىز فرست أحمد عبدالله سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژماره (11)ى خولى سېيەم، سالى (2010) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىيى حوكمەكانى برگه (1)ى مادده (20) لە پېرەوى ناوخوى ژماره (1)ى ھەموارکراوى سالى 1992ى پەرلەمانى كوردستان - عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارى درا دانىشتىنى ژماره (16)ى خولى سېيەمى ھەلبژاردن لە كات (11)ى پېش نيوپروۆى رۆژى دووشەممە رېكەوتى 2010/11/29 دا بەم شيوهه بېت:

1- خستنه پروو و گفتوگو کردنى پېشنيارى ياساى زانكو تايه تيه كان لە ھەريمى كوردستان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خوى گەورەو مېھربان.

بەناوى گەلى كوردستان، دانىشتنەكەمان دەكەينەو، خولى سېيەمى ھەلبژاردن، سالى دوووم، خولى گرېدانى يەكەم، ژماره (16)، رۆژى دانىشتن (2010/11/29)، بەرنامەى كار: بەپىيى حوكمەكانى برگه (1)ى مادده (20) لە پېرەوى ناوخوى ژماره (1)ى ھەموارکراوى سالى (1992)ى پەرلەمانى كوردستان - عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (16)ى خولى سېيەمى ھەلبژاردن لە كات (11)ى پېش نيوپروۆى رۆژى دوو شەممە رېكەوتى (2010/11/29) دا بەو شيوهه بېت:

1- خستنه پروو و گفتوگو کردنى پېشنيارى ياساى زانكو تايه تيه كان لە ھەريمى كوردستان.

ئىستاش داوا لە لىژنەى ياسايى و پەرورەدەو خويندنى بالاً دەكەم كەرەم بكەن بۆ شوپىنى خويان، بەخىرھاتنى وەزىرى خويندنى بالاً ريزدار پروفيسوز دكتور دلاوەر عەلئەدين دەكەين، زۆر بەخىرھاتن، ھەرودھا بەخىرھاتنى ريزدار مامۇستا سەعد مۇنەسىقى نيوان پەرلەمانى كوردستان و ئەنجومەنى وەزيران دەكەين، دووبارە بەخىر بېن، فەرموو.

بەرپىز برھان رشيد حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پېش چەند جارېك باسما كوردو، مادده (71) و (72) لە پېرەوى ناوخو زۆر وازىچە، كە ھەموو پرۆژەيەك دەبېت بە تەسەلسولى تارىخى دابنرېت، وابزانم كۆمەلئىك پرۆژە ھەيە.....

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

توخوا رجائەن دانىشە، رجائەن دانىشە، دانىشە، نىزامى نىيە، رجائەن دانىشە، بىرام دانىشە، بەرپىز جەنابى سكرتېر موداخەلەيەكى ھەيە.

بەرپىز فرست احمد عبدالله/سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

نە لە ماددەى (71)، نە لە ماددەى (72)، ئەو مەرجەى تېدا نىيە، كو پرۇژەكان بە تەسەلسول بېنە ناو بەرنامەى كار، ئەو پەپرەوى ناوخۆيە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ليژنەى پەرورەدە خویندىنى بالا كەرەم بكەن بۇ كارەكانتان.

بەرپىز عمر حمد امين خدر(نورەدىنى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان.

سەبارەت بە پرۇژە ياساى زانكۆ تايبەتەيەكان، لە ماوەى رابردوودا بەشىۋەى رېكارى ياساى مامەئە لەگەل ئەم ياسايە كراو، خویندىنەوہى يەكەمى بۇ كراو، لەلايەن ليژنەى پەرورەدە خویندىنى بالاو ليژنەى ياسايەوہ كۆبوونەوہى ھاوبەشى لەسەر ئەنجام دراو، راپۇرتى ھاوبەش ئامادە كراو و لەبەردەمى بەرپىزتانە، ئىمە وەكو ليژنەى پەرورەدە خویندىنى بالاو دەرگاي گفوتوگو و پەيوەندى و ھەماھەنگىمان وەگەرپخت، بۇ ئەوہى كە بىرو بۇچوونەكانى وەزارەتى خویندىنى بالاش لە شيۋەى پرۇژەيەكى تايبەتدا بېن و، ئىمە ھەلمانسەنگاندو بەشىكى زۇر لەوانە خراوتە ناو راپۇرتى ھاوبەشەوہ، ھەرۋەھا بەشىۋەى راستەوخۇ و ناراستەوخۇ لەگەل زانكۆ تايبەتەكانىشدا گفوتوگو مان كردو و بىرو بۇچوون و سەرنج و پېشنيارى ئەوانىش بۇ ئىمە ھاتو و، بەلام ئەم ياسايە، ياسايەكى گرنگە و بايەخى تايبەتى خۇى ھەيە، پېشترىش لە ھەرىمى كوردستاندا ھەم دياردەى زانكۆ تايبەتەيەكان دياردەيەكى تازەيە، ھەم مامەئەى ياساى و رېكخستنى ياسايشى لە ھەرىمەكەماندا تازەيە، دوايى گفوتوگو زياترمان راستەوخۇ لەگەل بەرپىز وەزىرى خویندىنى بالا، ھەرۋەھا لەگەل ليژنەى خۇمان كرد، دويىن گەيشتىن بەو ئاكامەى كە ئەم ياسايە ھەم وەزارەتى خویندىنى بالاو، بەرپىز وەزىرى خویندىنى بالا، كۆمەلئىك بىرو بۇچوون و پېشنيارى تازەى خستتە روو، ھەمىش ئىمە پېمانوايە كە ھىشتەوہى دەرگاي گفوتوگو و زياتر دەولەمەند كردنى ئەم پرۇژە ياسايە بە كراوہى مەسەلەيەكە، كە لە داھاتوودا دەمانخاتە بەردەم پرۇسەى كامل بوونى ياساى رېكخستنى ئەم بوارە گرنگە، بۇيە بۇچوونىكى ھاوبەشمان ھەيە، ھەم ئىمە و ھەم وەزارەتى خویندىنى بالاو بەرپىز وەزىرى خویندىنى بالا، ئەم پرۇژە ياسايە بۇ ماوہيەك دوا بچەين، كە لە داھاتوودا بتوانين چاكترو

باشتر ئەم پرۆژە ياسايە دەولەتمەند بکەين، ئەووش دەمىنئیتەوہ بۆ بەردەم ئیوہى بەرپۆز و برپاردانى ئیوہى بەرپۆز، سوپاس.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپۆزان، ئەم پرۆژە ياسايە ماوہیەكى زۆر دوورو درپۆز، لە دەورہى پيشووش تەنجیل گراوہ بۆ ئیستا، دوینی ئیوارەش سەرۆكى لیژنەى پەرورەدەو خویندىنى بالآ لەلای ئیمە بوو، ئامادەییان نیشاندا كە ئەمپۆ موناقلەشە بکریت، بۆیە ئیمە ئەمپۆ ئەم جەلسەىەمان دانا، تا ئەو برپگەىە لە ماددەكە ھەىە تەواو بکری، بۆیە ئیمە لە سەرۆکایەتى داوا دەكەين موناقلەشە بکریت لەسەر ئەمە، چونكە ئەمە ماوہیەكى زۆر دوورو درپۆز لەبەردەستە، دەتوانرپت زۆر بە رپك و پىكى موناقلەشە بکریت، بۆیە ئیمە رپزمان ھەىە بۆ رەئى لیژنەى پەرورەدەو خویندىنى بالآ، بەلام ئیمە لە سەرۆکایەتى دەمانەوپت بەردەوام بپت، لەبەر ئەوہ دەىخەىنە بەر دەنگدانى ئیوہ، ئیستا پيشنارىپك ھەىە، بۆ ئەوہى ئەو پرۆژەى ياسايە دوابخرپت، بەلام ئیمە بە گرنكى دەزانپن بەردەوام بپن لەسەرى، دەتانەوپت قسە بکەن، باشە، دوو كەس قسە بکات، كاك دکتۆر زاناو دکتۆرە رۆژان، كەرەم بکەن.

بەرپۆز د.زانا رۆوف ھمەكرپم:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپۆزان ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان.

بىگومان ئیمە كاتى خۆى ھەردوو لیژنە، لیژنەى ياسایى و پەرورەدەو خویندىنى بالآ راپۆرتى ھاوبەشمان ئامادە كرددوہ، بەئى ھەموومان ئاگادارىپن، كە ئەم پرۆژەىە پيشتر پيشكەش كراوہ ھەر یەكەشمان پابەندپن بە ئیمزای خۆمان كە لەسەر راپۆرتەكە كرددومانە، بەلام لەھەموو حالەتپكدا كە شتپكى تازە دپتە ئاراوہ، گرنكە بەھەند وەر بگىرپت، لەم حالەتەدا ئیمە لەگەل ئەوہپن كە ئەفكارەگان، چونكە من بەش بە حالى خۆم ئەم یاداشتەى ئەمپۆ كە بە دەستم گەىشتووہ لە لایەن وەزارەتى خویندىنى بالآوہ بە ھەند وەرگىراوہ، من پيشنارىز دەكەم پيش ئەوہى برپار بەدپن لەسەر ئەوہى بابەتپك بچەىنە دەنگدانەوہ، سەرەتا بە ھوكمى ئەوہى وەزىرى پەىوہندىدار برپتپپە لە وەزىرى خویندىنى بالآ لەسەر ئەم بابەتە، ئەو پاساوانەمان بخرپتە بەردەم، بزانیپ ئەو پاساوانە چپن؟ واتا بە ھەند وەرگرتنى ئەو پاساوانە، چونكە بە نەتىجەو لایەنىكى دپكە، ئەم ياسايە جى بەجى دەكات، برپتپپە لە وەزارەتى خویندىنى بالآ، ئەو بپرو راپانەى كە ھەن، بۆ دەولەتمەند كردنى ئەم بابەتە لە ھەر حالەتپكدا بپت، پيشنارىز دەكەم سەرەتا داوا لە بەرپۆز وەزىرى خویندىنى بالآ بکریت رەئى خۆى بەدات لەسەر ئەم بابەتە، ئایا بە ھەموار كردن بپت، یان بە تەنجیل كردن بپت؟ بۆ چ مەبەستپكەوہ چۆن دەبپت؟ پاشان بپننە سەر قۆناغى دووہ، ئایا ئەم بابەتە تەنجیل دەكریت؟ تەنجیل كردنەكە بە كۆت و بەند دەبپت، واتا بە شروت دەبپت، وادەى زەمەنى بۆ دادەنپن لەو بەىنەدا، بۆ نموونە ئەگەر برپار درا تەنجیل بکریت، ئایا لەو ماوہیەدا ھپچ دەستكارپپەكى

دەكرىت بۇ كاروبارى زانكۇ تايىپەتتەكان؟ واتا موقەپەدى بىكەين لە حالەتتەكدا، بەلام پىشتەر بەلاى منەوہ پىشتىياز دەكەم بەرپىز رەئى وەزىرى خويندىنى بالا لەسەر ئەم بابەتە وەربىگىرىت، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار دكتور رۇزان كەرەم بىكە.

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر دزىيى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لەگەل دواخستنى گىتوگۇ كىردنى ئەم پرۇژە ياسايە نىن، لەبەر چەند ھۆيەك:

يەكەميان/ فەراغىكى قانونى لە كوردستان ھەيە، كە تا ئىستا چەندىن زانكۇ تايىپەت لە كوردستان دامەزرادە بەيى ئەوہى لە رووى ياسايىوہ رىكخرا بىت، رۇزانە رووبەرەووى كىشەو گىرتى قوتابى و خويندىكاران دەبين، كە چەندىن كىشەيان ھەيە لەو زانكۇيانە لە زۇر رووہو، رۇزانە دەرگاي وەزارەت و پەرلەمان دەرگن، كىشەكانيان دەھىننە بەردەم ئىمە، ئىمەش ھىچ ياسايەكمان لەبەرەست نىيە، تا بتوانىن ئەو كىشانەيان بۇ چارەسەر بىكەين، ھەر وەھا لە ياساي وەزارەتى خويندىنى بالا ژمارە (10) سالى 2008 ماوہيەك دانرا بوو، بۇ پىشكەش كىردنى پرۇژە ياسا، بۇيە باس لە ماوہ دەكەم، لەو ماوہيە دەكەم، چونكە خۇى دوا خراوہ، ئەو پرۇژەيە تاخىر گەيشتە پەرلەمان، دووبارە ئىمە دىسان دواى بخەين، ئەوہ بەراستى بەردەوام لەو فەراغە قانونىە دەبين، كىشەكانىش زياتر ئالۇزتر دەبن، بۇيە ئىمە لەگەل ئەوہين كەوا گىتوگۇ لەسەر ئەو بابەتە بىگىرىت و، وەزارەتتىش، جەنابى وەزىر ئەگەر ج تىبىنى ھەيە، ئىمە دەتوانىن تەبەناى بىكەين، لىرە پىمان باش بوو گىتوگۇ لەسەر بىكەين و تىبىنىەكانى كە بە راپۇرت، بە نووسراوى فەرمى ئاراستەى پەرلەمان كراوہ، پىشتىرمان لە بۇچوونەكانى كىردوہ، ئىمەش لەگەل جەنابى وەزىر لەو پرۇژەو پىشتىرانەى كەوا بۇ پىشكەوتنى ئەو دامودەزگاپانە، كە بەرپىزيان بەرپىرسى يەكەمن، بۇ بەرپىوہبردن و تەتوورى ئەو موئەسسەساتەو ئەو دامودەزگا زانستيانە، ئىمە لە ھەموو ئەو بۇچوونانە پىشتىگىرى دەكەين، بۇيە سوورين لەسەر راي خۇمان، كە لە گىتوگۇ كىردن بەردەوام بىن، بە ھىچ شىوہيەك لەگەل دواخستنى ئەو پرۇژە ياسايە نىن، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك دكتور ئەرسەلان كەرەم بىكە.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو تەبىراتانەى كە سەرۆكى لىزنەى پەرودەو خويندىنى بالا لە پەرلەمانى كوردستان خستىە بەرچاو، پىموايە ھەر بەپىي نەرىتتىكىش ئەگەر وەزارەتى مەعنى لە حكومەت بە ھەماھەنگى لەگەل لىزنەى مەعنى ناو پەرلەمان موئەفيق بوون لەسەر موئافەشە كىردنى، يان تەئجىل كىردنى ھەر پرۇژەيەك، ھەقە ئىعتىبار بۇ ئەو مەسەلانە بىگىرىت، من تەئىدى رەئىەكەى ئەوان دەكەم، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك دلاوہر كەرەم بىكە.

بەپۇز د. دلاومر عبدالعزىز علاوالدىن:

بەپۇز سەرۋكى پەرلەمان.

بەپۇز ئەندامانى پەرلەمان.

من لەسەرەتا ھەرۋەكە دوينى لەگەل بەپۇز ئەنە لىژنە پەرۋەردە خویندىن بالاش دانىشتىن، ئەو باسانەمان بە تىرو تەسەلى كەرد، ئىمە دەستخۆشىمان لى كەردوون، لەوۋى كە دوو، سى سائە ئەركىان كىشاۋە، بەراستى زۇر بە دىسۆزانە كارىان لەسەر پەرۋە ياسايەك كەردوۋە، فىعلەن فەراغىكى قانۇنىشمان بۇ پەر دەكاتەۋە، وردە وردە دەبىت ئەو فەراغانە پەر بىكەينەۋە، چونكە شاراۋە نىيە لە كەس، لە مەۋداى رابردوۋا كىشەۋە بىگرە فەيرانىش دروست ببو، بەلام كە ئىمە باس لە ياسا دەكەين، باس لە پەرۋەسەيەكى درىژخايەن بۇ جىل و نەۋەكانى داھاتوۋ دەكەين، ئىستا حالى حازر بۇشايى قانۇنىمان نىيە، لەوۋى كە رىنمايەكانى ھەيەۋ خەرىكىن و دايدەپۇزىن، رۇزانە ئەو بۇشايەمان پەر كەردۇتەۋەۋە كارمان لەسەر كەردوۋە، تىپەپەندىن ياسا بەخىرايى، بە ماۋە ئەمپۇ بىت، يان سبەى، يان مانگىكى تر، يان دوو مانگى تر، لەو كىشەۋە فەيرانانە رىزگار نابىن، بەلام يەك لە ھۆكارە سەرەكەكان، من لە كۆبوۋنەۋەۋى دوينىش عەرزى جەنابى كاك عومەرو بەپۇز ئەندامانى لىژنە پەرۋەردەم كەرد، گوتەم ئىۋە ۋەكو پەرلەمان موخەيەرن لەوۋى بتانەۋىت ئەو موداۋەلەۋ ئەو قسە كەردن و دەنگدانە بەردەوام بىت، يان نا، لە ھەردوۋو حالەتدا ئىمە پىشتان دەگرىن، لە ھەردوۋو حالەتدا تەعامولتان لەگەلدا دەكەين، وىستان دەنگى لەسەر بەدن و باسى بىكەين بىرگە بە بىرگە بەسەر چاۋ، ئىمە تەعاۋن دەكەين، چونكە روحنە ئەو پەرۋە ياسايە بۇ خاترى خزمەتى گىشتىيەۋ بۇ ھاۋكارى ئىمەۋ ئىۋەيە، بەلام نەسەن ئىمە ئىختىلافمان ھەيە، خىلافمان نىيە، بەلكو ئىختىلافمان ھەيە، جىاۋازى لە بىرگە ھەيە، لە زۇر شتى تردا ھەيە، داۋاى ئىمە ئەۋە بوو، تەفزىلى ئىمە ئەۋە بوو، كە تەنجىل بىرئىت لەبەرچى؟ لەبەر ئەۋەۋى خۇى ئەو پەرۋە ياسايە ۋەكو سۇزان خان دوينى ئىشارەتى پى كەرد، گوتى دوو سائە، سى سائە خەرىكىن و موتەزامىنە لەگەل ئەو پەرۋە ياسايە، يان ياساى ژمارە (10) سالى 2008 خۇى ئىقرار كراۋە، سالى 2008 ياساى ژمارە (10) كە دانرا، ئىستا بەپۇز ئەندامانى لىژنەش و ئىمەش و ئىۋەش ھەموو كۆكىن لەسەر ئەۋەۋى كە ياساكە پىرپەتى لە كون و كەلەبەر، ھەماھەنگ نىيە لەگەل رەۋتى پىشكەۋەتنى ھەرىم، لەگەل ۋەبەرھىنان لە ھەرىم، گۇرانكاىيەكان و پىشكەۋەتنى بازاى ھەرىم و دىموكراسىيەتى ھەرىم، ھەماھەنگ نىيە لەگەل روانگەى كارگىرى و بەپۇەبەردىن موئەسسەسەكانى دەزگاكانى ھەرىم، چونكە ئىمە زىاتەر بەرەۋ شىۋازىك لە كارگىرى و لە بىرپاردان و دابەش كەردى دەسەلات دەپۇين، كە لامەركەزىيەت دروست بىت، ھەر دەزگايەك جۇرىك لە سەربەخۇى خۇى دەست بىكەۋىت، ئالىيەتى بۇ دابىرئىت، كە بىرپار لەسەر ئەرز لە مستەۋاى جى بەجى

کردندا بدریٲ، ۛو پروژە یاسایە، کە لە رۆژی یەكەمەوہ کاری لەسەر كراوہ، لە رۆژی یەكەمەوہ ھەول دراوہ ھەماھەنگ بٲت لەگەڵ یاسای ژمارە (10)، كە خۆی پٲویستی بە گۆرانیە، یاسای ژمارە (10) لە ماوہی سالی رابردوودا، بۆمان دەرکەوتووہ كە لە زۆر لایەنەوہ رٲگرہ لە رەوتی گۆرانکاری و چاکیازی بەرہو پٲشەوہ، لە سالی رابردوودا لە چەندین تەوہرەوہ، وەك بەرٲزتان ناگادارن گۆرانکاری بنەرہتی لە سیستەمی خوٲندنی بالآ ئەنجامدراوہ، لە ئایندە ی نزیك زیاتریش دەبٲت، لە پەرەنسیپەوہ، لە عٲراقی كۆن ئٲمە وا دەرترازیٲن، لە پەرەنسیپەوہ لە شیوازی ھەیکەلی ھەرەمی ئیدارہ کردنی زانکۆیەکانی ھەرٲم وا دەرترازیٲن، زانکۆیەکانی عٲراقی، کە کلاسیکی ۛوانە ی ھەرٲمیشیان لەسەر دروست كراوہ، بەشیوازیك ئیدارہ دەرکٲن، کە زۆر مەرکەزیانە یە، زۆر بە وردەکارییە، زۆر بە تەدەخولە، ۛو پروژە یاسایە ی ۛمپرو، ۛو پروژە یاسایە ی خوٲندنی ۛھلی لەسەر ھەمان شیوازو بنەمای کلاسیکی كۆنی عٲراق دروست كراوہ، لەسەر ھەمان بنەماو چوارچٲوہ ی یاسای ژمارە (10) ی سالی 2008 دروست بووہ، ئٲستا لەگەڵ بەرٲزان ئەندامانی لیژنە ی پەرورەدوہ خوٲندنی بالآ كۆکٲن لەسەر ۛوہ ی کە یاسای ژمارە (10) پٲویستی بە گۆرانکاری بنەرہتی ھە یە، لە ئایندە یەکی نزیكدا، لە مەودای دوو مانگ، تا سٲ مانگ، دەبٲت پروژە یاسایە ک لە ئٲمەوہ داوایان کردووہ، لە ئٲمەوہ بۆیان بٲت، ئٲمەش خەریکی دارشتنی ۛوہ دەبٲن، لەو دوو، سٲ مانگە ی داھاتوو، لەو دەقیقە ی کە یاسای ژمارە (10) دەستکاری دەرکٲت، بە خستنبەری و راستەوخۆی دەبٲت ۛو پروژە یاسایە، ۛگەر ئیقراریش بکٲت، دەبٲت دەست تٲوہگرٲن، لٲرەدا ۛگەر یاسایە ک ئٲمە ئیقرار بکە ین، کە تەمەنی تەنھا سٲ، چوار مانگ بٲت، بۆ خوٲشان باش نییە، چونکە دەبٲت ئٲمە یاسایە ک دابٲرٲژٲن تەمەنی پەنجا سال بٲت، سەد سال تەمەنی بٲت، جا بۆیە تا ئٲشمان نەبٲتە دوو ئٲش، ئٲمە ھەز دەرکە ین بە بٲرتان بٲنٲنەوہ، کەوا رەوتی ریفۆرم بەشیوازیك دەروات، زانکۆ حکومئەکان بە ھەمان شیوہ مامەلە یان لەگەڵ دەرکٲت لە ئایندەدا، وەك زانکۆ ۛھلیەکان، جیاوازییە ک نابٲت لە ھەرٲمدا لە بەینی زانکۆی حکومی و زانکۆی ۛھلی، ھەردووکیان بە ھەمان شیواز تەقیم دەرکٲن و مۆلەتیان پٲ دەرکٲت و ئٲعتیما دیان دەرکٲت، ۛمە لە ئایندە، جا بۆیە دەرکٲت ھەردوو زانکۆی حکومی و ۛھلی لە یە ک یاسادا جٲگایان بکٲتەوہ، ۛگەر ئٲمە تۆزٲك سەبر بگرٲن، روانگە و پٲشکەوتنی رووداوەکان و باسی ریفۆرمی ئایندەتان لەگەڵ بەرٲزان لیژنە ی پەرورەدە بەوردەکارییەوہ بکە ین، ۛو وەختە ۛگەر ویستتان پروژە یاساکە ی ئٲستا بەرہو پٲشەوہ بچٲت، با لە ھەمان چوارچٲوہ دابٲت، کە ۛو وەختە ی یاسای ژمارە (10) دەستکاری دەرکە ین، پٲویست نەکات دەستکاری ۛوہ بکە ین، یان ھەردووکی تٲکەل بکە ینەوہ، ئٲوہش لە ۛمپرودا ھەر بٲاریك دەدەن، ئٲمە زۆر بە سنگ فراوانیەوہ پٲشوازی لی دەرکە ین و تەعاونتان لەگەڵ دەرکە ین و پشٲگٲرٲتان دەرکە ین، چونکە وەك گوتەم لە روحن ۛوہ بۆ خزمەتی بەرژوہەندی گشتی ھەموو لایەکە، سوپاس.

بەرٲز سەرۆکی پەرلەمان:

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

90

سالی / 2013 – بەرگی نەوەت

چاپی یەكەم / سالی 2013

پریست

- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی دەسپێکی خولی سییەمی ھەلبژاردن – سی شەممە 2013/3/12 ن 5
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (1) خولی سییەمی ھەلبژاردن – دووشەممە 2013/3/18 ن 13
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (2) خولی سییەمی ھەلبژاردن – دوو شەممە 2013/4/1 ن 43
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (3) خولی سییەمی ھەلبژاردن – سی شەممە 2013/4/2 ن 93
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (4) خولی سییەمی ھەلبژاردن – چوار شەممە 2013/4/3 ن 153
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (5) خولی سییەمی ھەلبژاردن – دوو شەممە 2013/4/8 ن 185
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (6) خولی سییەمی ھەلبژاردن – چوار شەممە 2013/4/10 ن 233
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (7) خولی سییەمی ھەلبژاردن – دوو شەممە 2013/4/15 ن 297
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (8) خولی سییەمی ھەلبژاردن – سی شەممە 2013/4/16 ن 327

پەيوەندى ھەيە بە بىئەيەك لە كۆمەلگا، بەلام كاتى پەرلەمان ھەمووى كۆدەنگ ئەبى، ھەموو لايەنەكان، ئىمە باس لە سازدانى نىشتىمانى ئەكەين، باس لەو ئەكەين ئەبى لايەنە سىياسىيەكان پىش ئەودى بابەتتەك گرژى تى بکەوى ھەول بەدەن لەسەر مېزى گەتوگۆ سازدانى لەسەر بکرى، بۆچى ئەو باسانەى ئىمە سازدانمان لەسەر کردوو و لەم پەرلەمانە دەنگى لەسەر دراوہ نايكەينە بەرنامەى كار و ئىشى لەسەر ناکەين؟ ئايا ئىمە ئەگەر بزانی گەتوگۆكان و سازدانەكان ھىچ بەرئەنجامىكى نابىت و بەس كات كوشتنە، بۆچى لەمەودا كۆبىنەوہ و سازدان بکەين؟ پرسیارى من ئەوہيە ئايا سەرۆكايەتى پەرلەمان بە چ مەنتقىك حوكم ئەكات؟، بەو مەنتىقەى كە ئەوہى ئەيەوى بىخاتە بەرنامەى كارەوہ و ئىشى لەسەر بكات

بەرئىز حسن محمد سورەجىگرى سەرۆكى پەرلەمان

ئەمە دەرچوونە لە نوقتەى نىزامى، ئەوہى پەيوەندى ھەيە بە بەرنامەى كارى كە ئەمپۆ من ئەو دانىشتنە بەرپۆ ئەبەم لەگەل سكرتيرى پەرلەمان، دووخالە، و ديارە لەم دوو خالە زياتر ناتوانىن ئىستا نە زيادى بکەين و نە كەمى بکەين، ئەوہى كە پەيوەندى ھەيە بە نوقتە نىزامىيەكەى كاك عبدالله ھەرچەندە نوقتەى نىزامى نەبوو، چونكە ماددەى 54 لە خالى شەش باس لەوہ ئەكات كە سەرۆكى فراكسيون لە ماوہى 24 سەعات ئەتوانى بەرنامەيەكى تازە بە شەرتتەك ئەم بابەتە گشتگر و جۆرىك لە پەلەيى تىدا بى، نىسبەت بە ئەو بابەتەى كە سەرۆك فراكسيونەكان خستووينا تە بەرنامەى كار ئىستا لە دىراسەتە، و سەرۆكايەتى پەرلەمانىش بىرپارىكى لەسەر نەداوہ، ھەركات بىرپارى لەسەر دا ئايا دانىشتنى لەسەر بکرى يان نا؟، بە تەئكىد ئەبى قەناعەتتەك لە لايەن ھەردوولا دروست بى، لاي سەرۆكايەتى و ئەوانەى تەقدىميان کردوو، بۆيە ئىستا لە دىراسەتە، و ئەوانەى لايەنى پەيوەندىدار كە ئەم پەرۆژەيان تەقدىم کردوو ئەتوانى دەرگاي سەرۆكايەتى پەرلەمان كراوہى بۆ ئەوہى بىن بىپرسن كە دىراسەگردنى ئەم پەرۆژەيە گەيشتۆتە كوئى؟ ئەم داوا كارىە تەكايە ئەگەر لەسەر ئەم بابەتەيە ھىچ پىويست بە تەفاصيل ناكات، دىينە سەر بەرنامەى كار، فەرموو بۆ خالى يەكەم

بەرئىز عونى كمال:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

بىرگەى يەكەمى بەرنامەى كارى ئەمپۆ:

خستنەروو و گەتوگۆ گردنى رەتکردنەوہى سەرۆكى ھەريمى كوردستان و ھەردوو ماددەى (ھەشتەم/يەكەم) و ماددەى (دەيەم/يەكەم) ي ياساي ژمارە (18) ي سالى 2012 ياساي زانكو تايبەتەكان لە ھەريمى كوردستان

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان، سەرۆكايەتى ھەريمى كوردستان ئەم ياسايەى گەراندەوہ بۆ پەرلەمان بە نووسراويان ژمارە د/60 لە رىكەوتى 2013/1/30، و نووسراوہكە بەم شىوہيە ھاتووہ:

بۆ/سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان

ب/بىرپارى ژمارە 1 ي سالى 2013

ھاوپېچ/بېريارى سەرۆكى ھەريىمى كوردستان ژماره 1 ى سالى 2013 تان بۇ دەنپىرىن دەربارەى
رەتكردنەھوى ياساى زانكۆ تايبەتەكان لە ھەريىمى كوردستانى عىراق ژماره 18 ى سالى 2012 بۇ
پەرلەمانى كوردستان لەگەل ريزدا

ھاوپېچ/دەقى بېريارى ژماره 1 سالى 2013 دەقى ياساى زانكۆ تايبەتەكانى لە ھەريىمى كوردستان ئاماژە بە
نووسراوتان ژماره 174 لە 2013/1/13
بېريار/ژماره 1 سالى 2013

بەپپى ماددەى 10 يەم يەكەم/دوو لە ياساى سەرۆكايەتى ھەريىمى كوردستان ژماره 1 ى سالى 2005
ھەموار كراو بېريارماندا ياساى زانكۆ تايبەتەكان لە ھەريىمى كوردستانى عىراق ژماره 18 ى سالى 2012
كە پەرلەمانى كوردستان لە دانىشتنى ئاساىي خۆى ژماره 30 لە 2012/12/26 پەسندى كردوو، و بە
نووسراوى ژماره 43174 لە 2013/1/13 ناردووئەتى بۇ ئيمە رەتەبەكەينەو بە پەرلەمان بۇ ئەھوى ئەو
دوو ماددەى لای خوارەو دەين بگۆرپت بە جۆرپك بەرژەوئەندى گشتى نىشتيمانى و پاراستنى ئاستى بەرزى
زانكۆكان بپاريزى لە كوردستان بەم شيوەى خوارەو:

1-ماددەى ھەشتەم/يەكەم روون نى، و ئەبپتە ھۆكارى كپشە لە نيوان خویندكار و زانكۆ تايبەتەكان لە
كاتى وەرگرتنى خویندكارى پەيمانگا و ئامادەبپە پيشەيەكان، چونكە دەستەواژەى نزيك (مقارب) زۆر
ئەستەمە پيناسە بكرى لەو شوپنەدا كە ئەلئ (بەمەرجپك وەرگرتنى دەرچووى پەيمانگا يان ئامادەبپە
پيشەبپە تەنھا كورت بكرپتەو سەر ئەو كۆلپزانەى خویندن تپاناندا نزيكە لە پرۆگرامى خویندننى
پەيمانگا يان ئامادەبپە پيشەيەكان، (على ان يقتصر قبول خريج المعهد او الاعدادية المهنية في الكليات
المقاربة في دراستها مع منهج دراسي للمعهد او الاعدادية المهنية)، بۇيە داوا ئەكەين ماددەى ھەشتەم/يەكەم
بگۆرپ و بەم شيوەبە بخویندريپتەو، بە كوردى (بپويستە لەسەر ئەھوى ئەبپوئ پيشەكەشى خویندن بكات
لە زانكۆ تايبەتەكان ھەلگى بپروانامەى خویندننى ئامادەبپە يان پيشەبپە يان پەيمانگا بپت بە گوپرەى
بپسۆرى بە مەرجپك وەرگرتنى دەرچووى پەيمانگا يان ئامادەبپە پيشەبپە تەنھا كورت بكرپتەو سەر ئەو
كۆلپزانەى خویندن تپاناندا ھاوتای پرۆگرامى خویندننى پەيمانگا يان ئامادەبپە پيشەيەكەبپە، بە گوپرەى
ئەو رپنمايپانەى وەزارەت دەريان ئەكات، بە عەرەبى (يشترط في الراغب في التقديم للدراسة في الجامعات
الخاصة ان يكون حاصلًا على شهادة الدراسة الاعدادية او المهنية او المعهد حسب الاختصاص على ان يقتصر
قبول خريج المعهد او الاعدادية المهنية في الكليات المماثلة في لدراستها مع المنهج الدراسي للمعهد او الاعدادية
المهنية وفق التعليمات التي تصدرها الوزارة

2-بۇ ئەھوى وەزارەتى خویندننى بالآ و توپژينەھوى زانستى و لە رپگەى ئەوھو كۆمەتى كوردستان بتوانى ژماره
و جۆرى بپسۆرىەكان كە بپويستن لە ھەر بواريكى ژيان لە سالانى داھاتوودا لە ولآت دابپن بكات بە گوپرەى
پلانپكى زانستى لە لايەكەو و سەرپەرشتپارى تپكراى پلانى وەرگرتنى سالنەى گشت خویندننى بالآ بپت، و رپگە
نەدات ھەر زانكۆبەك بە گوپرەى بەرژەوئەندى ماددى خۆى ژمارەى وەرگتوان بۇخۆى دپارى بكات، داوا ئەكەين

ماددهى دهيم/يهكهم بگۆڤدرېت و بهم جوړه بخویندريتهوه، به كوردى (پلانى وهرگرتنى سالانه بو پهسند كردنى)، به عهريى (خطط القبول السنوي للمصادقة عليها)

مسعود بارزاني

سهرۆكى ههریمی كوردستان-عیراق

بهريز سهرۆكى پهريه مان، ليژنهى ياساى راپوړتى خوئى ناماده كردوو لهسهر پيشنيارهكهى جهناى سهرۆكى ههریمی كوردستان، ئيستا به زمانى عهريى ئه بخوینمهوه بو تان،

الى/رئاسة برلمان كوردستان-العراق

م/تقرير لجنة الشؤون القانونية حول مشروع قانون الجامعات الخاصة

اجتمعت لجنة الشؤون القانونية بتاريخ 12/رشمي 2712 كوردي المصادف ليوم 2013/3/3 ميلادي لدراسة مشروع قانون الجامعات الخاصة الذي صادقت عليه برلمان كوردستان في جلسته الاعتيادية المرقمة 30 في 2012/12/26 و بعد احالته الى رئاسة الاقليم بكتاب البرلمان المرقم 174/3/4 في 2013/1/3 اعترض السيد رئيس الاقليم على مادتين من القانون بقراره المرقم 1 لسنة 2013 والمرفق مع كتاب رئاسة الاقليم المرقم د/60 في 2013/1/3 لغرض اعادة النظر فيها والتشريع ما بشكل الذي يحافظ على المصلحة العامة و حماية المستوى العالي للجامعات في الاقليم وبعد المناقشة والمداولة مجدداً تؤيد اللجنة ماوردت في اعتراض السيد رئيس الاقليم بشأن المادتين وبصياغتهما كالآتي:

المادة: 8:

1- يشترط في الراغب في التقديم للدراسة في الجامعات الخاصة ان يكون حاصلًا على شهادة الدراسة الاعدادية او المهنية او المعهد حسب الاختصاص على ان يقتصر قبول خريج المعهد او الاعدادية المهنية في الكليات المماثلة في دراستها مع المنهج الدراسي للمعهد او الاعدادية المهنية وفق التعليمات التي تصدرها الوزارة
المادة: 10:

1- خطط القبول السنوي للمصادقة عليها

راجين التفضل بالاطلاع وعرض التقرير على البرلمان للمناقشة والتصويت مع تقدير به كورديهكهى

بو/سهرۆكايهتى پهريه مانى كوردستان-عیراق

ب/راپوړتى ليژنهى كاروبارى ياساى دهربارهى پروژه ياساى زانكو تايبه ته كان

له ريكهوتى 12/ر شه مئى 2712 كوردى كه دهكه ويته ريكهوتى 2013/13/3 زايى ليژنهى كاروبارى ياساى كو بووه به مه بهستى باس كردنى پروژه ياساى زانكو تايبه ته كان كه پهريه مانى كوردستان له دانيشتنى ناساى ژماره 30 ريكهوتى 2012/12/26 پهسندى كردوو، دوا به دواى رهوانه كردنى بو سهرۆكايهتى ههريم به نووسراوى پهريه مان ژماره 174/3/4 له ريكهوتى 2013/1/3 بهريز سهرۆكى ههريم به بريارى ژماره 1 ي سالى 2013 ي هاوپيچ له گه ن

نووسراوى سەرۆكايهتى ھەريم ژماره د/60 لە ٢٠١٣/١/٣٠ ٢٠١٣/١/٣٠ ناپهزايى دهربرى لهسەر 2 مادده له ياساكهدا به مهبهستى دووباره چاوپيخشانندنهوى، و دهرچواندى بهو شيوهى پاريزگارى ئەكات له بهرزهوهندى گشتى و پاراستنى ئاست بهرزى زانكۆكان له ھەريم، و لهدواى سەر له نووى گفتوگو و ئالوگۆر كردن ليژنهكهمان ئهوى له ناپهزايى بهريز سەرۆكى ھەريم دهربارەى ھەردوو ماددهكه ھاتوو پشگيرى ئەكات، و دارشتنەوهيان بەم شيوهى خوارەويە:

ماددهى 8:

1- پيوسته لهسەر ئهوى ئهيهوى پيشهكەشى خويندن بکات له زانکۆ تايبەتەکان ھەلگري بروانامەى خويندى نامادەيى يان پيشەيى يان پەيمانگا بىت بە گوپرهى پسپۆرى بە مەرجيک وەرگرتنى دەرچووى پەيمانگا يان نامادەيى پيشەيى تەنھا کورت بکريتهوه سەر ئه و کوليزانهى خويندن تاياندا ھاوتاي پرۆگرامى خويندى پەيمانگا يان نامادەيى پيشەيەکەيه، بە گوپرهى ئه و رينماييانەى وەزارەت دهریان ئەكات،

ماددهى 10:

1- پالانى وەرگرتنى سالانه بۆ پەسند کردنى

داواکارين بفرموون بۆ زانيارى و خستنهرووى راپورت له پەرلهمان بۆ گفتگۆکردن و دەنگدان لهسەرى، سوپاس

بهريز. حسن محمد سورەجپگري سەرۆكى پەرلهمان:

ليژنهى پەرورده ئەگەر راپورتان ھەيه يان رەئيتان ھەيه، فرموو

بهريز د. صباح محمد نجيب:

بهريز سەرۆكى پەرلهمان

ليژنهكهمان له رۆژى دووشەمەى ٢٠١٣/٣/١٨ كۆبوونەوى ئاسايى خۆى ئەنجامدا بە مهبهستى باس کردنى پرۆژه ياساى زانکۆ تايبەتەکان، كه پەرلهمانى كوردستان له دانىشتنى ئاسايى ژماره 30 له ٢٠١٢/١٢/٢٦ پەسندى کردوو، دوا بە دواى راوانەکردنى بۆ سەرۆكايهتى ھەريم بە نووسراوى پەرلهمانى كوردستان ژماره 174/3/4 له ٢٠١٣/١٣/٣ بهريز سەرۆكى ھەريم بە برپارى ژماره 1 ى سالى 2013 ى ھاويچ لەگەل نووسراوى سەرۆكايهتى ھەريم ژماره د/60 له ٢٠١٣/١/٣٠ ناپهزايى دهربرى لهسەر 2 مادده له ياساكه به مهبهستى دووباره چاوپيخشانندنهوى و دهرچواندى بهو شيوهى پاريزگارى ئەكات له بهرزهوهندى گشتى و پاراستنى ئاستى بهرزى زانكۆكان و زياتر رەخساندى دەرەفت لەبەردەم سەرجهم ھاوولاتیان بۆ دريژە دانیان بە خويندن له دواى سەرلهنووى گفتگۆ و ئالوگۆر كردن راي ليژنهمان بەم شيوهى خوارەويە:

سەبارەت بە ماددەى ھەشتەم/يەكەم، دوو را ھەيە، يەكەم پىي وايە وەرگرتن لە زانكۆ بۆ دەرچووانى پيشەيى و پەيمانگان گراوھبى و دەرھەتى دريژەدان بۆ خويندنيان برەخسى بە لەبەرچا و گرتنى سەرچەم مەرچەزانستىھەگان و سەپاندنى مەرچەگان بەسەريان دووھەم، لەگەل ئەو دەرشتەنن كە لە نووسراوى بەريژ سەرۆكى ھەريم داھاتووھ سەبارەت بە ماددەى دەيەم، يەكەم، پشتگىرى ئەو دەرشتەنەويە ئەكەين كە لە رەتكردنەوھەكەى بەريژ سەرۆكى ھەريم ھاتووھ

بەريژ حسن.محمد سورە-جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەريژان ديارە ھۆكارەگانى رەتكردنەوھى ماددەى ھەشتەم/يەكەم، دەيەم/يەكەم، لە لايەن بەريژ سەرۆكى ھەريم خويندرايەوھ، و راپۆرتى ھەردوو ليژنەى ياسايى و پەرورەدەش خويندرايەوھ، ئىستا ئەگەر بەريژ وەزىرى خويندنى بالاً روون كوردنەوھى ھەيە با بھەرمووى بەريژ د.على سعيد-وەزىرى خويندنى بالاً و تويزينەوھى زانستى: بەريژ سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى ھەشتەم/يەكەم، بە تەئكىد دواى تاوتوئى كوردنى ئەم بابەتە لە ئەنجومەنى وەزارەتى خويندنى بالاً و تويزينەوھى زانستى كە سەرچەم سەرۆك زانكۆگان و راپۆزكاران و بەرپۆدەبەرە گشتىھەگان و خاوەن ئەزموونەگان، ئەم بابەتە تاوتوئى كرا، ئىمە پشتگىرى لەوھ ئەكەين كە دەستەواژەى (المقاربە) بگۆردرى بۆ دەستەواژەى (المماثلة) واتە نزيك بگۆردرى بە ھاوتا و ھاوشيوھ، چونكە ئەوھ بە تەئكىد لەگەل بنەماگانى زانستى، لەبەر ئەوھى ئەگەرپىمەوھ بۆ ئەوھى فەلسەفەى دامەزاندنى ئامادەيىھ پيشەيەگان لە بنەپەتدا بۆ پىگەياندى كادىرى پيشەيىھ بۆ كۆمەلگە، و بۆ ئەوھى ئەو بەريژانەى ئەو ئامادەيىھ پيشەيانە تەواو ئەكەن بتوانن بژيوى ژيانيان دابىن بكەن لە ريگەى ئەو پيشەوھ كە فيرى ئەبن، و وەكو پيشترىش ئاماژەم پىداوھ، 80% بۆ 75% ى وانەگانيان لە قۆناغى دواى سەرھتايى بەيەكەوھ تا شەشى ئامادەيى پيشەيى پراكتيگە، لە وەرشەگاندا فيرى ئەو پيشەيە ئەبن 25% يان كەمتر لەوھ تيوريە، بە بەراورد كوردن لەگەل ئەوانەى كە قۆناغى سەرھتايى تەواو ئەكەن و ئەچنە ناوھندى و دواتر ناوھندى و زانكۆ كە رىچكەى ئەكادىمى ئەگەرنە بەر، و 75% يان 80% زياترىش لە وانەگانيان تيوريە، و شتىكى كەم پراكتيگە، و باگراونديان وايان لى ئەكات شايسىتە تر بن بۆ تەواو كوردنى خويندنى ئەكادىمى، پرۆژە ياساى زانكۆ تايبەتەگان ئەو دەرھەتەى رەخساندووھ بۆ دەرچوانى ئامادەيىھ پيشەيى و پەيمانگان تەكنيگەگان كە بە پىي بوارى پسپۆرى خويان بتوانن خويندنى زانكۆيى تەواو بكەن لە زانكۆ تايبەتەگان، لەبەر ئەوھ دەستەواژەى ھاوتا كارىك ئەكات كە ئەوھى پەيمانگانى تەكنيگى بەشى كۆمپيووتەر تەواو ئەكات بچيئە زانستى كۆمپيووتەر، ئەوھى پەيمانگانى تەكنيگى بەشى رووپيو تەواو ئەكات بچيئە ھەندەسەى مەدەنى، يان ئەندازيارى شارستانى، ئەوھى پەيمانگانى تەكنيگى كشتوكالى تەواو ئەكات بچيئە كۆليژى كشتوكال، و ريگريش لەوھ ئەكات بۆ نموونە يەكى دەرچووى ئامادەيى بازرگانىھ بتوانى بچيئە كۆليژى ئەندازيارى

بەشى تەلارسازى، يان بېچىتە بەشىكى تر كە لە توانايدا نەبى، لەبەر ئەو ئەيمە وەكو وەزارەتى خويندنى
بالا 100% لەگەل گۆرپى دەستەواژەى نزيكىن بۇ ھاوتا، خالى دووهميش باس بکەم يان تەنھا؟

بەريز حسن.محمد سورە-جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

جارى موناقتەشەى ماددەى يەكەم ئەكەين، ماددەى ھەشتەم/يەكەم، كى قسەى ھەيە با ناوى بنووسين؟
(ئاشتى عزيز، دانا سعيد، پەيمان عبدالكريم، كاوه محمد امين، شقان احمد، سالار محمود، فەرمان عزالدين،
عظيمة نجم الدين، عمر صديق، سەرور عبدالرحمن، جمال طاھر، سيوهيل عثمان) فەرموو ئاشتى خان

بەريز ئاشتى عزيز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان

سەبارت بە ماددەى ھەشت بېرگەى يەك كۆمەللىك تېبىنىم ھەيە لەسەر ئەو رەتکردنەوى بەريز سەرۆكى
ھەريم، و ئەو مولاھەزانەى بەريز وەزىرى خويندنى بالا سەبارت بە ماددەكە ئامازەى پى كىرد، لە راستى
دانەو رەتکردنەوى بە تەنھا گۆرپى وشەيەك نىە، لە كاتىكدا ئەو موقارب ئەگۆرپى بە ھاوتا، بە پرواى من
ھىچ حىسابىك نەكراوہ بۇ نىەتى موشەريە كە ئىمە موناقتەشەيەكى زۆرمان كىرد لە كاتى خۆى، رۆزانىكى
زۆر قسە لەسەر ئەوہ كراوہ و ئەوئەندەى من لە يادىم بى لە ئەزەف ئيماندا و لە خىلافاتىكى زۆر وشەى
موقارب لىژنەى صياغەكار پەناى بىرد بۇ وشەى موقارب، ئەگەرنا زۆر بەى نىەتەكانى موناقتەشە كىردن ئەوہ
بوو كە چانسى خويندن بۇ ئەو بەريزانەى لەم بوارە ئەخوينن چانسى ئەوھيان ھەبى دەرفەتى خويندن
لەو بەشانە وەرگرن، بەلام ئەوہى لىرە ئەبىنرئ ھەر گۆرپى وشەيەك نىە، بە پرواى من ھىچ حىسابىك
نەكراوہ لەو دانىشتنەى بەريز وەزىرى خويندنى بالا ئامازەى پى كىرد لە ئەنجومەنى وەزىران ھىچ حىساب
بۇ موشەريە نەكراوہ، ئەمە گۆرپى ھەموو موناقتەشەكانى ئەندامانى پەرلەمانە، چونكە لەيادەمە
ژمارەيەكى زۆرمان لەسەر ئەوہ قسەمان كىرد لە رۆويەكى عاتفيەوہ نا، بە كۆمەللىك بەلگە كە ئەبى ئەو
چانسە بدرئ بە خويندكارانى بوارى پيشەيى كە دەرفەتى ئەوھيان ھەبى لە زانكۆكانى ھەريم چانسى
خويندنيان ھەبى، يەئنى تەصەورىك ھەبوو لەسەر خويندنى پيشەى كە لە سالانى رابردوو پەيوەندى
ھەبوو بە سىستەمى بەعسەوہ، بەشىكى سىياسى بووہ كە زياتر خەلك چانسى خويندن ئاسانتر كراوہ لەو
بوارانە، و دەوامەكان زۆر فەرمى توند نەبووہ، بۇ ئەوہى گەنجانىكى زۆر بچنە ئەو بوارە بخوينن و
بەزوتترين كات خويندنى تەواو بى پەيوەندى بكات بە عەسكەرى، حكومەت تاقەى ئىستيفادە لى بكات
لەو مەجالە كە بىتە كەسىكى سەرباز، بەلام لە كاتىكدا كە ئىمە حكومەت ھى خۆمان بى، زانكۆكان ھى
خۆمان بى، و ئىشى جدى ئەكەين، و نىەت ھەيە بۇ ئەوہى ئاستى ئىعدايەكان بەرز بىرئەوہ، و
ھەمووشمان لە كاتى موناقتەشە كىردن دژى ئەوہ نەبووین كە ئاستى خويندنى پيشەيى بەرز كراوہتەوہ لە
ھەريمى كوردستان، ئىھتىمامىك زياتر ئەدرئ لە رۆوى لوغەوى و ئەو ماددە زمانىەوانە كە لە

ئىعدادىيەكان ئەخوئندرى بە ھەمان كارىش جوړى خوئندنەكانىشيان كواليتىيەكەى بەرز بۆتەو، و زۆربەى ئىعدادىيە پىشەيەكان ماددەكانيان تا ئىستا بۆ نەكراوتە زمانى كوردى، بە زمانى عەربى مەوادى ئىقتىسادى و ئىدارى و محاسەبەى زۆر بەھىز ئەخوئىن، لە زۆربەى كولىەكان تا ئىستا زۆربەى ماددەكانيان بۆ ئەكرى بە كوردى، بۆيە پرسىيار ئەوئە ئايا ئەمە گوړپىنى وشەيەكە يان ئەمە گوړپىنى ھەموو نىەتى موشەريە و حىساب نەكردنە بۆ چەند رۆژىكى گەتوگو نەكردنى ئىمە كە ئەمانەوئى ئەو فرسەتە بۆ ئەو گەنجانە برەخسى، خالىكى تر، من وەكو ئەندام پەرلەمانىك بە برىواى من ئاستى ھەموو ئەو گەنجانە كە لە خوئندنى پىشەيى دا ئاستى ھىزريان و تواناى دەرروونيان كەمتر نىە لەو كەسانەى كە ئىعدادىيە تەواو ئەكەن، حەل ئەو نىە تۆ دەرگاى خوئندنى لەبەردەم دا بخەى، حەل ئەوئە تۆ ئاستى خوئندنى پىشەيى كۆنترۆل تر بكە، بەرزترى بكەو، تىستىكى پرۆفېشنالى بۆ دابنى بەرلەوئەى بچىتە خوئندن، يان خوئندنىكى شەش مانگىە يان سى مانگىە وەك ئەوئەى لە زۆربەى ولاتان ھەيە، با بەو فلەتەرانە برىوات و بچىتە كولىە، نەك تۆ ھەموو ئەو توانايانەى لى بسەنىەو، و ئايا شانسى خوئندن بۆ ئەو كەسانەى ئەچنە زانكو لە چ بوارىكە؟ زۆربەى زۆرى ئەوائىلەكان وەريان ئەگرى، و ئايا ژمارەى ئەو كولىانەى ئەتوانى ژمارەى پىشەيەكان بگرىتە خۇى چەندە لە ھەريم كە زۆر زۆر كەمن، جارىكى تر بە برىواى من زمنىەن ئىمە تەشجىع ئەكەينەو بەو سىياسەتە ئەوئەى كە لە خوئندنى پىشەيى تەواو ئەبى جارىكى تر ئەم كەسانە ئىكتىفا بكەن بە خوئندنى ئىعدادىيە، چونكە ئەگەر پەيمانگايەكى بالا ھەيە بۆ پەرەپىدانى تواناى پىشەيى منىش لەگەل وەزارەتى خوئندنى بالاو بەريز سەرۇكى ھەريم، بەلام كە پەيمانگايەكى بالات ئەبى بۆ بەھىز كردن، مەرحەلەيەكى تەرت ئەبى لە دواى ئىعدادىيە لە غەيرى ئەوئەى چەند كولىەيەك كە چانسى وەرگرتنى خەلكەكەش زۆر جار لە عەشەرە ئەوائىل تىپەرناى، بۆيە بە برىواى من نابى ئەو حەقەيان لى بسەنرىتەو، و ئەبى ئالىەتى تر دابنىين كە لەو خۇى ئەبىنىتەو ئاستى خوئندنى پىشەيەكان بەرز بكرىتەو، نەك جارىكى تر بەو تىروانىنە زۆر ديارى كراو و تەسكە خوئندكارى پىشەيى ئەكرى توانايان بەرز بكرىتەو، سوود لە تاقەيان ببىنرى، بەلام پرسىيار ئەوئەى، لەوانەيە زۆر لە ئەندام پەرلەمان لە دواى من ئەو ئىسارە بكەن كە ئايا يەكىكى پىشەيى بۆى ھەيە بچىتە كولىەى توب؟ كولىەى توب رىنمايى خۇى ھەيە، كۆمەلىك مەرجى خۇى ھەيە، ئەو كەسەش ئەزانى كە تەقدىمى ئەكات، لە كاتى چانسى تەقدىمەكان ئەتوانىن لە رىگەى رىنمايەكانەو كۆنترۆل بكەين، بەلام لە ئىستا ئەبى چانسى خوئندن لەبەردەم ئەم خوئندكارانە نەسەنرىتەو، و يەك مولاخەزم لەسەر راپۆرتى لىژنەى پەرورەدە ھەيە، دوو وشە ھەيە بەلاى منەو رپوون نىە، لە راپۆرتەكەتان لە دەستەواژەيەك ئەلئىن كراوئەى. لە يەكىكى تر ئەلئىن بە پىي مەرجەكان سنووردار بى بەسەريەو، ئايا كراوئەى؟ يان مەرجەكان بە تەواوى بەسەريا بسەپىنرى؟ كە ئەمە تەناقوز دروست ئەكات، سوپاس

بەريز حسن محمد سورە جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

فەرموو دكتور دانا

بەريز د.دانا سعيد صوفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دياره ئاسان كارى بۇ ئەوانەى كه له پرۆگرامى پيشەيى و پەيمانگاناگەن ئەخوينن كه راستەوخۇ پرۆگرامى ھاوتايان ھەيە ئەو كارىكى باشە، بەلام بە راي من ئەو ئىعتىرازەى بەريز سەرۆكى ھەريم لەوانەيە نەتوانى بە تەواى چارەسەرى كيشەكە بكات، لەوانەيە بۇ ئەوانەى وەك گوتە پرۆگرامەگانيان لە پيشەيى و لە پەيمانگاناگەن ھاوتايان ھەيە ئەو زۆرباشە، چوارچيۆھەيەكى ياسايى دادەريژى كه مافىكە بۇيان ئەگەرپنيتەو، بەلام لە ھەمان كات ئيمە كۆمەللىك پرۆگرامى پيشەييمان ھەيە، و لە پەيمانگانانيش راستەوخۇ لە زانكۆگان ھاوتايان نيە، جا ئەو چۆن موعالەجە ئەكرى؟ ئەگەر ئيمە ئەو چوار چيۆھە ياسايە كه ئىستا پيشنيار كراوہ وشەى نزيك بگۆردى بە ھاوتاي پيم وايە رپگرى ئەكەين لە كۆمەللىك كەس كه نەتوانن بەردەوامى بە خويندن بدەن، لە كاتىكدا ئيمە ستراتيجى پەروەردەيى لە ھەريم پيويستە بە شيۆھەك بىت كه بوارى ئىدامەدان بە خويندن بۇ ھەموو كەسك ئاوەلا بىت، جگە لەوہى مەسەلەى بەردەوامى خويندن ئەو پەرنەسيپكە لەگەل مافەگانى مرؤف ئەگونجى، بۇيە پيشنيارى من ئەوہيە ئاسايە ئەوانەى كه ھاوتاي پيشەييان ھەيە راستەوخۇ لە زانكۆگان با رپگەيان بدرى بە پيى ئەو مەرجانەى كه وەزارەت دايدەنى، بەلام لە ھەمان كات ئيمە ناتوانين چوارچيۆھەيەكى ياسايى دابريژين كه رپگرين لەوہى كه خەلگانىك ھەن كه ئارەزوى خويندنيان ھەيە رپگرين لى بکەين لەبەر ئەوہى ھاوتاکانيان لە زانكۆگان نيە، بەريز وەزير باس لەوہە ئەكات كه ئەوانەى پيشەيى ئەخوينن تەنيا 25% وانەگانيان تيۆريە، ئيمە ئەتوانين لە جياتى ئەوہى رپگرين لى بکەين ئەتوانين ئاستى خويندنى تيۆريەگانيان بەرز بکەينەو، وەزارەت ئەتوانى بە پيى رپنمايى ئەو مەسەلە چارەسەر بكات، بەلام ناتوانين ليۆرەو رپگرى لەوہە بکەين ئەوانەى كه ئارەزوى خويندنيان ھەيە رپگرين لى بکەين، بۇيە بەراستى من لەگەل ئەوہە نيم بەو شيۆھە دابريژى، ئەتوانين بيكەين بە دووخال، ئەگەر ئەوانەى ھاوتايان ھەيە با ئەوانە بى كيشە ئىدامە بدەن، بەلام لە ھەمان كاتيش ئەبى رپگە چارەيەك بدۆزريتەو بۇ ئەوانەى كه راستەوخۇ ھاوتايان نيە لە زانكۆگان نابى رپگرين لى بكرى، سوپاس

بەريز حسن محمد سورە-جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان وەك تيبينىك ديارە گفتوگوى ئيمە لە چوارچيۆھى زانكۆ تايبەتەگانە، فەرموو پەيمان خان

بەريز پەيمان عبدالكريم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى رەتكردەوہى ماددەى ھەشت و گۆرپنى ئەو نزيكە بە ھاوتا بە راي من بۇ ئەو قۇناغە زۆر زەرورەيە كه ديارى بكرى، چونكە راستە ئەو كۆليزانەمان كەمە ئەوہە كه بايەخ ئەدات بە ئىدامەدان بە خويندنى پيشەيى، لەوانەيە خۇى لە كۆليزى ئىدارە دۆزيبىتەو بە تەنيا، بۇ ئەو قۇناغە ئەو وشەيە پىر بە پيستیەتى بە رەئى من، ھەر خۇشەم پشتگىرى ئەو راپەم كرد لە ليژنە كە ئەبى بە لايەنى كەم ئەو

كەسەى ئەندازىيەرى وەرئەگىرى چەند رېنمايەك ھەيە لە كۆلىژەكەى، يان لە پلانى خوتەى قىولى جامىعە كە تىيدا دروسى موفازەلە ھەيە، من لىرە چۆن ئەو دەرگايە بىكەمەو، ئەكەومە ناو ھەلەيەكى زۆر گەورە كە تىدا من ھەموو دەرگايەكى بۆ بىكەمەو، ئەى لە دروسى موفازەلە لەولاو دەيم دىسان رېگىرى لى ئەكەمەو، كە نەيى، بىركارى نەيى، فىزييى نەيى، كىمىيى نەيى، چۆن ئەتوانى بچىتە ناو ئەو موفافەسەى كە بۆ كۆلىژى ئەندازىيەرى يان ياسا يان ھەر كۆلىژىكى تر بى؟ لەبەر ئەو ئەيمە غەدر لەوانە ئەكەين كە ئەو چواری ئامادەيىيە و پىسپورىيەكى پەيدا كر دوو، چۆرە زانىيارىيەكى لەو مادانە وەرگرتوو كە خۇى تىدا پىسپورە، جا با ئىدامە بەو بەدات، بۆ ئەو قۇناغە ئەو زۆر زۆر باشە، بەلام ئەتوانىن بۆ قۇناغىكى تر ئەو ياسايە ھەموار بىكەينەو و داپرېژىنەو بە گوڤىرەى ئەو كە وەزارەتى خويىندى بالاً خۇى ئەيىتە سايىب قەرار، ئەوكات ئەگەر سەرکەوت ئەو ئىدامە ئەدات بەو، ئەگەرنا ئەگەر داواكارى زۆر بوو، بېگومان ئىستا پلەى دەرچوونىش دەور ئەيىن، ھەموو كەسىك ناتوانى خۇى لى بەدات، زانكو تايبەتەكان لەوانەيە بلىين زۆر باشە، با ھەموويان پىشكەش بىكەن، ئىمەش ئەللىين زۆر باشە، بەلام ئەيى بنەما زانستىيەكە پشت گوئى نەخرى، ئەيى ئەيمە بە گىنگى وەرگىن كە بايەخ بەو بنەما زانستىيە بەدىن كە ئەوانە وەريان گرتوو، و ئەيى وەزارەتى پەرورەدەش ھەماھەنگ بى لەگەل وەزارەتى خويىندى بالاً كە مەبەست چىە لە كىرەنەو خويىندى پشەيى؟ ئەيمە ئەمانەوئى ئەو كادىرانەى لەو ئامادەيىيە دەرئەچن كادىرى شارەزاو پىسپور بن، بتوانن ئەو ماددانەى كە ئەنوسىرى بتوانن بىخويىننەو، بتوانن مامەلەيەكى جوان بىكەن لەگەل ئەو لەبەر دەستىانە، ئەو دوورىان ئەخاتەو لە زۆر شتى نارپىك، جا ئەگەر ئىدامەشى پى بەن ئەو ئەكەوئە سەر گىرفانى خۇى و مەسروفاتى خۇى، سوپاس

بەرىز حسن محمد سورەجىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك كاو

بەرىز كاو محمد امين:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە رەئى من چەند ئاسانكارى بىرى بۆ بواردان بە مەجالى خويىندى پىشەيى ھىستان ھەر كەمە، لەبەر ئەو ئەيمە لە كوردستان ھەست بە كەمى ئەكەين لەو بواردە، بوارى پىشەيى لە ھەموو مەجالەكان، لە ھەموو ئىختىصاصىيەكان كەمن، بەلام لەگەل ئەوئەش لەو پرۆژە ياسايە چ لەو دوو ماددەيە و ئەو دوو بىرگەيە و چ پىشترىش لە پرۆژە ياساى زانكو تايبەتەكان موناغەشە كرايە و پەسند كرايە، نە يەكەم قانونە، نە دوا قانونە، لەبەردەم وەزارەتى خويىندى بالاً و لىژنەى تايبەت كە چەند جارى ترىش پىويست بىكات بۆ ھەر مەجالىك ئەتوانىن ھەموار كىرەنەو بىكەين، لە ناردنەوئە ئەو دوو ماددەيە لە ماددەى ھەشتەم/يەكەم يەك وشەى تىدا گۆرايە، ئەويش لە عەرەبى (المقاربه) بۆتە (المماثلة)، لە كوردىش بۆتە ھاوتا، پىم وايە ھاوتا لىرە دەقىق نىە، ھاوتا زياتر بۆ شتىك ئەگوتىرى كە موحەسەم بى، سەنگى ھەيى،

بالاى ھەبى، لېرە بۇ بىرگەيەكى قانۇنى جىيى خۇي نىيە، مادام ھەر يەك وشە گۆراوۋە پېم باشە وشە تەسبىت بىكرى و بېيىتە ھاوشىۋە، ھاوتا، موماسىل نىيە، سوپاس

بەريز محمد سورە-جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەر موو كاك شقان

بەريز شقان احمد:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

من پشتىگىرى و دەست خۇشى لە جەنابى سەرۋك ئەكەم بۇ رەتكردنەوۋە و تىيىنى بەريزيان لەسەر ماددەى ھەشت بىرگەى يەكەم، بەراستى ئەوۋە كە بەريز وەزىرىش پوون كىردنەوۋەى لەسەر دا بۇ ئەوۋەىە كە مىسداقىيەتى عىلمى و ئەكادىمى زانكۆكانى ئىمە بپارىزىرئ لە راست پىكخراوى نىۋودەولتەى يونسكۆۋە، و ئەمە تەعزىزى مىسداقىيەتى عىلمىمان ئەكات، بۇيە من پشتىگىرى لى ئەكەم، وشە لە ياسادا پىمان وايە زۆر گرنگە كە ئەلئىن موقارىب يان موماسىل دوو ماناى جىواوزن، نىيەتى موشەرىع وەختىك قازى پىۋەرئەگرئ كە ھىچ وشەيەكى موعەيەن تىدا نەھاتىبى، بە تەغىرى جوملەكە، يان بە كۆى جوملەكە يان بە كۆى ماددەكە سەير ئەكات بە نىيەتى موشەرىع وەرئەگرئ، نىيەتى موشەرىع ئەگەر ھاتوو وشەيەكى موعەيەن ھەبوو رى لە قازى ئەگرئ، ناتوانى بەو نىيەتە وەرگرئ كە خۇى مەبەستىيەتى، ئەبى بە پىي ئەو وشە وەرگرئ، بۇيە ئەم وشە زۆر خەتەرە لەسەر مىسداقىيەتى عىلمى زانكۆكانى ئىمە، سوپاس

بەريز حسن محمد سورە-جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەريزان بۇ ئەوۋەى گىفتوگۆكانتان وازح تىرى، خۇى دوو وشەيە، يان موقارىبە، يان موماسىلە، ناتوانىن ئىمە ئەو ياسايە ئىستا ھەموار بىكەينەوۋە، يان بەدىلى تر بىنىن، چوئكە پىشتر دەنگى لەسەر دراوۋە، لەم دوو وشەيە دەرئەچى، كامتان لا پەسندە رەئى خۇتان بىدن بۇ ئەوۋەى لاي ئەندام پەرلەمانانىش وازح بى، بىفەر موون كاك سالار

بەريز سالار محمود:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

من رام وايە بەريز سەرۋك لەبەر ئەوۋەى ئەمە پەيوەندى بە مافى خويىندنەوۋە ھەيە، و رۇحى ياساكەش تەصەور ئەكەم لەم ياسايەيە، كۆمەلئىك خەلك ئەتوانى لە رىگەى نىكەوۋە زىاتر سوود لە دەرئەتەكان وەرگرئ بۇ خويىندن، و ھەروەھا ھەندىكىش لە رىگەى ھاوتاوۋە ئەتوانى باشت لە رپوى عىلمىيەوۋە سوود لەو دەرئەتەنە بىيى، راستە ئەوۋە پەيوەندى بە زانكۆ تايبەتەكانەوۋە ھەيە، بەلام لە راستىدا ئەبى سىستەمى خويىندن بە تايبەتى خويىندى بالا ئەبى يەك ستراتىج بى لە ھەرىم، بۇ حكومى و بۇ تايبەتىش، بە دىدى من تا ئەوكتەى كە لە ھەرىمى كوردستان قبول مەركەزى دىنى، ئەبى بە ھەزەرەوۋە بىروانىرتە خويىندى تايبەت و زانكۆ تايبەتەكان، ھىوادارم وەكو چوون زۆربەى جانبەكانى زىان لە ھەرىمى كوردستان بۆتە

بزنس بە سىياسەتلىشەۋە، عىلىم بەھىللىرىتەۋە لە دەردەۋى بزنس، بۇيە من سەربارى كۆمەللىك تەھەققوزم بۇ كۆمەللىك پرس، لەۋانەيە كۆمەللىك خەلك لەسەر ئەم دەستەۋاژەيە لەبار بىرى، بەلام تا ئەۋكاتە قىبولى مەركەزى لە ھەرىمى كوردستان ھەيە، ئەمە بەم جۆرە بى، بەلام كار بىكەين قىبولى مەركەزى نەھىللىن، و لەسەر ئەساسى كەفائات و ئىختىبارى عىلمى خەلك دەرفەتى پى بدرى، ھاۋشىۋە سىستەمى خويىندى ولاتانى پىشكەۋوتو، لەبەر ئەۋە رام وايە لەناۋ پەرلەمانىش كاتى ئىمە گفتوگۋيەكى چىر و پىرمان لەسەر ئەم بابەتە كىرد يەكلا نەبوۋىنەۋە لەسەر ئەۋ پرسە، ئىمە ئەكرى ھەم ھەۋتا و نىك پىكەۋە دابىيىن ۋەك دەستەۋاژە، و دواتر بە پى زەۋابت كە ۋەزارەتى خويىندى بالاً مەرج و رىنمايى ھەيە بۇ ۋەرگرتن، ھەم بۇ زانكۇ تايىبەتەكان، ھەم بۇ حكومىەكان، لەۋى تەركىزى تەۋاۋى بىكرىتە سەر، بۇيە ئەمە كە پەيۋەندى بە ماقى خويىندىنەۋە ھەيە من رام وايە ھەردوۋ ۋەشەكە دەمچ بىكرى، سوپاس

بەرىز حسن محمد سورەجىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموۋ مامۇستا فەرمان

بەرىز فەرمان عزالدين:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىارە ۋاقىعى زانكۇ ئەھلىيەكان لە ھەرىمى كوردستان بەراستى لە قەيران دايە و ۋىرانە، لەبەر ئەۋەدى زانكۇ ئەھلىيەكان جگە لە تىجارەت و بازىرگانى ھىچ مانايەكى تر نابەخشى، زانكۇ ئەھلىيەكان جگە لە بەرھەمەيىنانى نەۋەيەكى نەخويىندەۋار كە شەھادەيان پى ئەدات ھىچ مانايەكى تر نابەخشى، رەنگە لىرە و لەۋى زانكۇ ئەھلىيەكان خىزمەتلىك بىكەن، بەلام ئەۋە نىە كە لە پىناۋى دانرايە، زانكۇ ئەھلىيەكان ئەگەر لە زيارەتى مەيدانى بىرۋى سەيرى ھەرجيان ئەكەين تەنھا بە زانكۇ ناچى بە ھەموۋ شتىك ئەچى، تەمەنا ئەكەين يەك، دوو زانكۇ دەربىيىن بلىين ئەۋانە زانكۇنە و بە پەرنسىپ و زەۋابت دامەزراون، خالى دوۋەم، بەراستى ئىمە بەۋ ياسايە دىين رەۋشى زانكۇيەكان خراپتر ئەكەين، يەنى ياسايەك دەرنەكەين رەۋشى زانكۇيەكان لەۋ فەقەرە مەبەستەم پى خراپتر ئەكەين، ديارە ياساش ئەزانن لە پىناۋ رىكخستەن، بەلام بەراستى لىرە جۆرىك لە بەربلاۋى تىدايە، ئەگەر بمانەۋى بە جورئەتەۋە بلىين زانكۇ ئەھلىيەكان خىزمەتى رەۋرەۋەدى زانست لە ھەرىمى كوردستان ناكەن، جەنابى ۋەزىرى خويىندى بالاً لىرەيە، ئەكرى ۋەكو پرسىارى من، يان بەرىزانى دۋاى من دىين ئەۋە بىكەنە پرسىار كە تا چ رادەيەك زانكۇ ئەھلىيەكان توانىتيان ئاستى خويىندىن لە ھەرىمى كوردستان بەرز بىكەنەۋە؟ بەلى كۆمەللى خەلك لەسەر گىرفانى رۆلەكانى ئىمە بوۋىنە بە خاۋەن بەرژەۋەندى خويان، تەنيا لە پىناۋ بەرژەۋەندى خويان زانكۇ ئەكەنەۋە، نەۋە لە دۋاى نەۋە دەرنەچوئىن بى ئەۋەدى ھىچيان پى بى، لاي ئىمە بەراستى كات بىرپىنە نەك قۇناغ بىرپىن، چۋار سال تەۋاۋ ئەكات و بەكەلۇرىۋس ۋەرنەگرى لە ئىدارە، بەلام قۇناغەكەى نەبىرپە، مەبەستەمان بە شىۋەيەكى زانستىانە لە پۇلى يەك نەچۋوتە دوو، بە تاقى كىردنەۋەش رۆشىتوۋە، لە دوو نەچۋوتە سى ۋە شىۋە ۋەرىگرتوۋە، جا بەراستى ھەر ۋەك جەنابى ۋەزىر وتى و كاك دكتور داناش وتى، دامەززاندى

خویندنگا پیشه‌یەکان باشترین رېگه چاره‌یە بۆ ئەو هی زیاتر سوود له خویندنگا پیشه‌یەکان وەرگرین، خویندنگا پیشه‌یەکان بەراستی چاکتر بکریڻ، بەرێزان ئەوانه‌ی که مامۆستا بوونه یەك لهو شارى هەولێرە، ئەوانه‌ی له سلیمانی، ئەوانه‌ی له دهۆك، یەك سال له ساله‌كان بووینه مامۆستا له پۆلى شه‌شم له خویندنگا پیشه‌یەکان بزانی یەك خوینکار لهو پۆلى.....

بەرێز حسن محمد سورە جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

مامۆستا تەبیبی بۆتان هەیه پرۆژە تەقدیم بکەن بۆ چاکردنی پەیمانگاگان، وەرە سەر بابەتەکه تکایه

بەرێز فەرمان عزالدین:

بە کورتی من له‌گه‌ڵ هاوتام نه‌ك له‌گه‌ڵ نزیك، هاوتا بکریتن، کاره‌بایی بچی کاره‌با بخوینى، میکانیکه با میکانیک بخوینى، هەرکەس له ئیختیصاصی خوێ، نه‌ك له‌بەر نزیکی و نه‌ك هەر دەسته‌واژه‌ش، پیکه‌وه دەمچ بکری، کۆمه‌لێک رێنمایی دەر بکری، سوپاس

بەرێز حسن محمد سورە جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو عظیمه خان

بەرێز عظیمه نجم الدین:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیاره ئەو هی مولاچه‌زهی منه ئەمپرۆش له لیژنه له‌سەر گه‌رانه‌و هی ئەو بپرگه‌یه که هاوتا کردن و نزیکه بۆ پیشه‌یەکان و پەیمانگاگان بەراستی مایه‌ی نیگه‌رانیه که سەرۆکایه‌تی هەرێم له کۆی ئەندامانی پەرلەمان وەکو ناشتی خان باسی کرد له کۆی موناغه‌شه‌یه‌ك و پهنی زۆر جیاوازیش توانرا ئەو وشه‌یه بدۆزریته‌وه بۆ ئەو هی چاره‌سەری ئەو حاله‌ته بکات، ئەو هی که له یاسایه‌که گرنگی خوێ هەبوو ئەو بپرگه‌یه گه‌رێنراوته‌وه پەرلەمان، چونکه بەراستی تا له هەرێمی کوردستان وەکو ئەو قسه‌ی کاک سالار وتی تا سیستمی وەرگرتن له هەرێم گۆرانکاری به‌سەردا نه‌یه‌ت ناتوانین قسه له‌سەر ئەوه بکەین که دەرگای خویندن له شه‌ریحه‌یه‌ك یان له به‌شه پیشه‌یه جیاجیاگان له هەرێمی کوردستان وەرگرین، هەموومان ئەزانین سیستمی وەرگرتن له هەرێم قبول مەرکەزیه، هیچی له ده‌سته‌لات و ئەو هی که حوکم ئەکات بۆ مه‌سه‌له‌ی وەرگرتن له هەرێم دەرجه‌که‌یه‌تی نه‌ك ره‌غه‌به‌تی خوێ، ئەیه‌خاته ئەو پەیمانگایه‌وه، ئەیه‌خاته ئەو پیشه‌ی که تبا‌ی ئەخوینى، بۆیه لێره‌وه ئەلێم وەکو پەرلەمانی کوردستان و وەکو ئەندامی ئەو لیژنه‌یه له 100% پشتگیری ئەوه ئەکەم که پەیمانگاگان و پیشه‌یەکان دەرغه‌تی خویندنیان له‌بەرده‌م کراوه‌بى، و بتوانن به‌و شیوه‌ی که خۆیان ئەیان‌ه‌وی خویندن تهن‌ها له هەرێمی کوردستان، ئەوانه‌ی که ئەچنه پیشه‌ییه‌وه، ئەگەر سیستمی وەرگرتن له هەرێم به‌و شیوه‌یه بى که وەرگرتن به ره‌غه‌به‌ت بى، من له‌گه‌ڵ ئەوهم که ئەوانه‌ی پیشه‌ی ئەخوینن، و به‌رده‌وام بن، و مه‌به‌ست له‌وه بى که ئێمه کهس و کادیری ئەکادیمی یان میه‌نه‌ی پێگه‌یه‌نین، به‌لام له هەرێمی کوردستان ئەو که‌سانه‌ی وەرئه‌گیرین له پەیمانگاگان

به رهغهتی خوځيان نيه، بۇ ئيمه لهپه رله مانى كوردستان دهره تيان لى بگرين و نه هيلين نهو كه سانهى كه پهيمانگا پيشه يه كانيان ته واو كردووو بتوانن له زانكو و پهيمانگانا كه به پارهى خوځيان نه خوځينن، به پارهى خوځيان نه چنه نهو كوليژ و پهيمانگانا نهى كه نه يانه وى، بويه له گهل نهو دم نهو شيوهى كه له سهروكايه تى هه ريمه وه هاتووو پرت بكرتته وه، له په رله مانى كوردستان پيشتر دنگى له سهر دراوه، بمينتته وه، له بهر نه وهى نه وانهى دهرچووانى پيشه يى تا ئيستا له هه ريمى كوردستان دهره تى خوځيندنيان نه بووه، مه به ست له خوځيندنيش ته نيا نه وه نيه تو دهره تى كار و فرسه تى كارت بۇ به ينيته دى، مه به ست نه وه يه تو له هه ر ئاست و ته مه نيك بووى له وانه يه رهغه تى خوځيندنت هه بى، كاتى خوځى من ناماده يى سناعه م ته واو كردووو، ئيستا نه مه وى قانون بخوځينم، نه مه وى ميژوو بخوځينم، بۇچى دهرگا له به رده م رهغه تى و تواناى من دا بگرى له بهر نه وهى من سناعه م ته واو كردووو خاوه ن پيشه م و هه رچه ند نهو دهره تى خوځيندنه به تايبه تى بۇ كچان نيه بچى سناعه ي ته واو كردووو دوكانىكى فيته رى يان دوكانى كارهبابى دابنى و بچى له مالان كارها يان مه سه له ئيش كردن بى، نه گه ر هه ده ف له وه يه ئيش كردنه نه بى دهره تى كاريش بۇ خه لك بدوزينه وه، به راستى نه مه جيبى نيگه رانيه كه له په رله مانى كوردستان به رته سك كردنه وه يه كه له به رده م نه وهى كه دهره تى خوځيندن له به رده م هاوولائتيانى خوځمان بگرين، سوپاس

بهريز حسن محمد سوره جىگرى سهروكى په رله مان:

فه رموو كاك عومه ر

بهريز عمر صديق هه ورامى:

بهريز سهروكى په رله مان.

جىگاي خوځحاليه بۇ ئيمه وهكو په رله مان تار به هاوكارى و هه ماهه ننگى حكومه ت و سهروكايه تى هه ريم له م ماوهى رابردووو كار له سهر نه وه بكه ين ياسايه كه دهر بكه ين بۇ ريكخستنى كاروبارى خوځيندن و فير كردن له هه ريمى كوردستان و زانكو و پهيمانگا تايبه ته كان، ئيمه نه مرؤ باس له وشه يه كه نه كه ين كارى گه رى هه يه له سهر پرؤسه ي خوځيندن و فير كردن، به باوه رى من سى خال هه يه واما ن لى نه كات وهكو مو شه ريع وابكه ين برپار بده ين كام وشه هه لبري رين، يه كه ميان، نيا نه م وشه يه نه گه ر بكرى به هاوتا ريگرى نه كات له كه سيك كه هه ز بكات به رده وام بى له خوځيندنى بالا؟ به باوه رى من نه گه ر له مه جالى ئيختيصاصه كه ي خوځى خوځيندنى بالا فرسه ت هه بى ريگر نابى، واته نه گه ر ئيمه بيكه ين به هاوتا مامه له يه كى دادپه روه رانه نه كه ين، ناكري مامه له يه كى يه كسان له گهل كه سيك كه پله يه كى به رزى به ده ست هي ناوه بكرى، به هه مان شيوه كه سيك كه پله يه كى نزمى به ده ست هي ناوه، چونكه نه مه كارى گه رى زؤرى نه بى له سهر ئاستى خوځيندن و زانست، دواتر كارى گه ريشى نه بى له سهر نهو چالاكيه ئيدارى و ئابووريه كو مه لايه تيانه ي كه له ناو مو جته مه عدا روو نه دات، و كارى گه رى نه بى له سهر زيانى هه ريمى كوردستان، خالى دووم نه وهى به يوه نديداره نيا ئيمه وهكو په رله مان نه گه ر مه به ستمان بى راويژ و پرس به خه لگاني پسپور و شارهزا

بكهين من ئەوەندەى گويم لى بوو بەريز وەزىرى خویندىنى بالا باسى لەووە کرد ئەنجومەنى وەزارەت كە پيكاھاتەيەكە لەخەلكانى پسيور و شارەزا، و گویشم لى بوو بەشيك لە ھاوکارانم لە لیژنەى پەروردە و خویندىنى بالا لەگەل ئەووە بوون كە وشەى ھاوتا بمینیتەووە نەك نزيك، چونكە بەراستی كاریگەرى ئەبى، لەوانەشە زور سلبى بى، دواتر ھەلگرتنى ئەم قورسايیە لەسەر شانى ھەموومان ئەبى، بۆیە لەگەل ئەووەم وشەى ھاوتا بى، سوپاس.

بەريز حسن محمد سورە جیگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتور سەرورە

بەريز د. سەرورە عبدالرحمن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئيمە لە دانیشتنەكانى رابردووش لە كاتى پەسند كردنى ياساكە دووجور تيرپوانينمان ھەبوو، پيم وايە مەسەلە دوو وشە نيە، يان مەسەلەيەكى زمانەوانى بى، رايەك ھەيە ئەيەوئى دەرھەت برەخسینى لەبەردەم گەنجان ئەوانەى پيشەيەكانيان تەواو كردوو، ئەوہى پەيمانگای تەواو كردووہ بۆ ئەوہى دريژە بە خویندن بەدات، رايەكى تر ھەيە قبولى ئەمەى نيە، مەسەلەكە زمانەوانى نيە، بۆيە پرسياريك ئەكەم، بەريز جەنابى وەزير، چ كيشەيەك ھەيە كەسيك دەرچووى ئامادەيى پيشەيى بى بچيت بەشى زمان تەواو بكات؟ بەشى عەرەبى، كوردى، ئینگليزى، شەريەى ئيسلامى، چ مانعيك ھەيە؟ كاتيك ئەئين ھاوتا كەسيك دەرچووى پيشەسازى بەشى ئەليكترونە تەنھا ئەبى بچيت لە كۆليژى تەكنەلوجى ئەگەر ھەبى بەشى ئەليكترون بخوینى، بۆيە ئەوہى ھەستى پى ئەكەم مەسەلە تەنھا ريگرتنە لەبەردەم ئەوانە كەوا دريژە بە خویندن نەدەن، دوايى بەريزان ئيمە دوو مەسەلەمان ھەيە، ...

بەريز حسن محمد سورە جیگرى سەرۆك پەرلەمان:

دكتور سەرورە ئەمە تەفسيريكى غەلەتە بۆ ئەو وشەيە، تەكايە ئەمە لە پروتۆكۆل بسرنەوہ، بەريزت تەنھا تەوزيحي خۆت بەدە، ئايا لەگەل ئەمەى يانا؟ ھۆكارەكەش چيە؟

بەريز د. سەرورە عبدالرحمن:

داواى ليبودرن ئەكەم ئەگەر غەلەت تيگەشتين، بەلام من پرسيارم لە بەريز وەزير كرد، ئەئيم چ مانعيك ھەيە بۆ ئەوہى كە ئەلى ھاوشيوە كەسيك دەرچووى پيشەيە، دەرچووى پەيمانگايە ريگەى نادەن لە زمان بخوینى؟ ريگەى نادەن لە كۆمپيووتەر بخوینى؟ ئەگەر ئەمە دروست كردنى ريگەى نەبى لەبەردەميان من شتيكى تر نابينم، بۆيە ليروە موقتەرەح ئەكەم، ئەو برگەيە ببى بە دوو بەش، (ا)، (ب)، (ا) بللى پيوستە لەسەر ئەوہى پيشكەشى خویندن بكات لە زانكو تايبەتەكان دەرچووى ئامادەيى زانستى يان ويژەيى بى، زور ئاسايە بە پى ئەو ريكارانەى تر كە ھەيە، وەكو بەلایەنە ياسايەكە دائەنرى، ئەوہى تريان سەبارەت بە پيشەيەكان بەو شيوازە بى، وەرگرتن بۆ دەرچووانى ئامادەيە پيشەيەكان و پەيمانگان لە

زانكۆ تايپەتەكان كراوھېي، واتە ھەموويان بتوانن داواكارى پېشكەش بىكەن، نەك ھەموويان وەرگىرېن، كراوھېي لە بەشە مۇرڤايەتتەكان، لەبەشە زانستىھەكانىش تەنھا بۇ ھاوتاكەن بى، لەبەشى زانستى ئاسايە، كەسپكە ناتوانى بچى لە كۆلىڭرى پزىشكى بىخوئى، كۆمەئىك رېكار ھەيە بەرېز وەزىر لە ئىمە باشتەر ئەزانى، دروسى موفەزەلە ھەيە، تەننەت زانستىھەكانىش ناتوانن لەوى وەرگىرېن، ئىتر چۆن ئەتوانى كەسپكە دەرچووى پېشەيى بى لەوى بىخوئى؟ ئەگەر مەترسىھەكان ئەوھېي ئەو مەترسىھە نىە، بۆيە بلىين بۇ بەشە زانستىھەكان بۇ ھاوتاكەن بى بە لەبەر چا و گرتى سەرھەم مەرج و رېكارە زانستىھەكان، نەك مەرجى تر، مەرج و رېكارى زانستى جىايە، مەرجى ئىدارى جىايە، بە گوئىرە ئەو رېنمايانەى كە وەزارەت دەريان ئەكات، واتە لىرە ئەو دەرگايە بەرەو رپووى پېشەيەكان و پەيمانگاكان دانەخرى، بلىين ھاوتاكەنى ھىچيان پېم وانىە وەرگىرېن، چونكە بەشى ھاوتايان نىە ئەوانە، سوپاس

بەرېز حسن محمد سورە-جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك جمال.

بەرېز جمال طاھر:

بەرېز سەرۆكى پەرلەمان

ئىمە پېش ئەوھېي موماسىلە بى يان موقارىبە بى ياننىش مونايزىرە بى ھەر شىوھىك بى، ئىمە با پرسىارىك لە خۆمان بىكەن، بۇچى خوئىندى تەكنىكى، يان مېھەنى، يان دەرچووى مېھەنى، بۇ؟ برادەران، ھەيكەلى وەزىفەت لە ھەر مۇئەسسەساتىك، تۆ چەند بەكەلۇرئۆست ھەبى لازمە بەرامبەرى ئەوھندە خەرجى پېشەيەت ھەبى، ئەوھندە خەرجى مەعھەد ھەبى، ئىختىصاص ھەيە بەكەلۇرئۆس ھەيە پېوئىستى بە دوو پېشەيە، بە كۆلۇرئۆس ھەيە پېوئىستى بە سىيە، ھەيە پېوئىستى بە چوار ھەيە، مەسەلەن دكتورىك پېوئىستى بە چەند مومەرىزەيەك ھەيە، يان چەند سەيدەلى ئەبى؟، كېشەكە لەوھ نىە بىين بەس ھى ئىعدادىيات، و دىراساتى مېھەنىش بىكەن و بەياننىش دەرگا بىكەن كاكە ئەوھى برپوات جامىعە تەواو بىكات با بچى، كېشەكە لەوھىە با دەرگا ئاوا وائا نەكەين كە ھەموويان برپون، چونكە ھىكەمەتتەك لە دامەزراندنى ئەو ئىعدادىيە و ئەو كولىە چىە؟ مەعھىدى تەقەنى و تا دوايى، ھىكەت ھەيە، ئەوھ مەبەستى يان وەزىفەى ئەساسى ئەو مەعھادانە پىگەيانندى ستافى ناوھندىە، بۆيە من نابىنم ئەو دەرگا بە موتەلەقى بىتن، نازانم پرسىار لە وەزىر ئەكەم وشەى مونايزىرە چۆن چاكتر نابى بەكاربىنن، چونكە ئىمە لە خوئىنمان ئىش كرىە زۆر، لە تەئلىمە عالى ئىشمان كرىدە، زۆربەى زۆرى نە موماسىلە و نە موقارىبە دىتن، زۆرچار مونايزىرە بەكاردىنن، بۆيە من پېشنىار ئەكەم ئەگەر نەصەكەى عەرەبى بلىتن (ىشترط فى من ىرغب بالتقدىم للدراسة فى الجامعات الخاصة ان ىكون حاصلًا على شهادة الدراسة الاعدادية او المهنية..فى اقسام الكليات) ولىس كليات، يەعنى با قسىمىش تەحدىد بىكەن، (فى اقسام الكليات المماثلة) يان (المناظرة فى دراستها)، سوپاس

بەرېز حسن محمد سورە-جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو شلىر خان

بەرىز شلىر محى الدين:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەرچەند من زوو دەستم ھەلپى، ناوم ئەبوايە لە سەرەتا بى، كەوتە ئاخىرى و قسەكانم زۆربەى گران، بەلام ئەمەوى پشتگىرى خۆم دەربىرم، و دەست خۆشيش لەو رايە و تىبىنيەى كە لە لايەن سەرۆكى ھەرىمەو ھەمەو ھەمەو، بەو شىوہى كە لە لايەن ئەوان دارپژراو، لەبەر ئەوہى خويندىنى پيشەى ئىمە ھەمەو كات و لە ھەمەو سالان داوا ئەكەين كە زياتر پەرە بە خويندىنى پيشەى بدرى، خەلك ھان بدرى بۆ بازارى كار، ئەگەر بىين لە قۇناغى ئامادەى ئىعداياتى مېھەنى بکەينەو لە دوایى مەفتوحى بکەين بۆ وەرگرتن لە زانكۆكان و ھەركەسە و بچى ئەختىصاصىك بخوينى كە پەيوەندى بە ئىختىصاصى خۆى نىە ئەو ئەو ئىعدادىە مېھەنىە بۆچى ئەكرىتەو؟ با ھەر عىلمى و ئەدەبى بى، لە ئەدەبىەكە ئەتوانن بچن لەو شوپانەى كە ئىختىصاصى خۆياندا بخوينن، پىويست ناكات بچن سناعە و كارەبا و نازانم مىكانىك بخوينن، دوایى بچن بەشى ياسا تەواو بکەن، ھىچى سوود لە ئىختىصاصى مىكانىك و كارەبايەكە وەرنەگرن، ھەر ئەو ھەمەو ھەمەو بەرامبەريان بۆ ئەوہى زياتر دەرەتە زياتريان وەرگىرن، نەك رىگا گرتنە لىيان، بە ەكسەو، چونكە لە زانكۆ ھەمەو ھەمەو زۆربەيان لە كۆلىزەكان ئەگەر يەكەم و دووہم بە دەست نەھىنن زۆريان وەرناگىرن لە كۆلىزى ئەندازىارى وزراعە و ھەتا دوایى، بەلام لەو كۆلىزە ئەھلىانە لەبەرەمبەريان دەرگا ھەمەو ھەمەو كە لە ھەمەو پيشەى خۆيان، لە ھەمەو ئىختىصاصى خۆيان لە كۆلىز و پەيمانگای ئەھلى وەرگىرن، ئەوہى زياتر رىگە ھەمەو ھەمەو بەرەمبەريان نەك رىگە گرتن، بۆيە من لەگەلیم كە ھاوتە بى لە ھەمەو ئىختىصاصى خۆيان پەرە بە خويندىان بەن، بۆ ئەوہى زياتر كەسانى پسپۆر و شارەزا لە ئىختىصاصى پيشەى دروست بکەين، خەلك ھان بەھىن بۆ بازارى كار، لە دوایى ئەگەر بىتو فەتوحى بکەين لە ھەر ئىختىصاصىك وەرگىرن ناپىتە موشەجىعك بۆ ئەوانەى لەقۇناغى ئىعدادىە و مەوہستەشن ئەلین بۆ بخوينن ئەوہتا با بچىنە سناعە و ئەدەبى و عىلمى و پشەى لە ھەر كۆلىزىك بى لە دوایىدا وەرئەگىرن، بۆچى خۆمان ھىلاك بکەين و بخوينن؟ ئەویش ھاندىان ناپى بۆ ئەوانەى كە لە ئىعدادىە ئامانجىكى خويندىان ھەبى، سوپاس

بەرىز حسن.محمد سورەجىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو سيوہىل خان

بەرىز سيوہىل عثمان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە نىسبەت ئەو ماددەىە و ئەو وشەىە من لەگەل ئەوہ نىم موماسىلە بى، لەبەرچى؟ پرسىار، چەند دەرچووى ئامادەى كشتوكالمان ھەيە كە دامەزرابى؟ چەند كەسىك ھەيە ئىستا زانكۆى تاپبەت موستەھىلە بەشىك بکاتەوہ كە بەشى كشتوكالى تىدەبى، لەبەرچى؟ ئىستا ئەوانەى دەرچووى كۆلىزى

كشتوكالڻ ھەموويان جادە ئەپيون، ھەتا نە لە كەرتى گشتى و نە لە كەرتى تايبەتى كاريان نى، جا ئەوھى دەرچووى كشتوكالە مەجالى نادەى تەنھا ئەبى لە كۆليژىكى كشتوكال بخوئىنى، ئەدى ئەوھە ھەوزىشى لە خوئىندە، نمرەكەشى باشە، ھەق وايە ئەگەر ئەو دەرچووانەى ھەزىان لىيە بخوئىن با بە پىي نمرە بى، با نمرەكەيان ھەندى بەرز بى، نالئىن 50، 60 يان ھەبى و بچن لە كولىيەى تر وەرگىرئىن لە زانكۆى تايبەت ئەوھە چىيە بە پارەى خۆى ئەخوئىنى، بەلام ھەق وايە بە پىي نمرەبەك بى لە ھەزارەتى خوئىندى بالا تەعلىمات دەرئەكات، ھەندى مەرچى ھەيە، مەرچەكەشى زۆر قورس نەبى، واتە ھىچ دەرچوويەك نەتوانى بخوئىنى، نمونەمان ھەيە بۆ دەرچووانى بازىرگانى، چەند دەرچووى بازىرگانىمان ھەيە بازىرگانن و لە غورفەى تىجارە كار ئەكەن و بۆخۆى ئىشى ھەيە؟ نىمانە، لەبەر ئەوھى لە ھەرىمى كوردستان ئەوھى ئەيەوى دابمەزرى، ئەوھى دامەرزاردنى نەبى ئەبى يان بچىتە پۆلىس، يان سايەق، يان كاسبكار، عەيب نى، بەلام ئەو ھەزى لىيە درىژە بە خوئىندن بەدات يەئنى مانع چىيە لەوھى بخوئىنى؟ كە لە پۆلى سىي ناوھندى تەواو ئەكات يان ھەكۆمەت ھەرچەندە ئىستا كاتى ئەوھى نى، ھەكۆمەت ئەو ئامادەيە پىشەيانە با ھەلگىرى، بىكاتە پەيمانگا و كۆليژ، بە نمرەبەكى باش وەريان گىرى، يان مەجالى ئەوھىيان بەدەن لە زانكۆى تايبەت، جارى وا ھەيە قوتابى ھەيە لە زانكۆى ھەكۆمى يان لە تايبەت ئەخوئىنى بە نمرەى 50 و 60، لەبەرچى ئەو دەرچووە كە نمرەكەى 70 و 80 يە وەرنەگىرى لە زانكۆى تايبەت كە بە پارەى خۆشەيتى؟ ئەمە غەدرە ئەگەر موماسىلە بى، نمونەى كشتوكال، موماسىلەى دەرچووى كشتوكال بزانىن چ زانكۆيەك ھەيە ئەگەر بەرىز وەزىر بۆمان پوون بكاتەوھ؟ نمونەى بازىرگانى ئىدارە و ئىقتىسادمان ھەيە، چ بەشىكى تر ھەيە؟ بەلكو نمرەكە باشە پىي خۆشە بچىتە كۆليژى ياسا؟ جارى وا ھەيە زۆرووفە، كە زۆرووفىكى تايبەت ھەيە ئەو خوئىندكارە نەخوئىندىيە، ھەرزەكار بووھ و فەكرى لە خوئىندن نەكردۆتەوھ، بەلام گەيشتۆتە تەمەنىك ھەزى لە خوئىندە، لەبەرچى لىيە مەنع بىرى. بۆيە پىم باش نى موماسىلە بى، بزانىن زۆرىنەى رەئىش چىيە؟ سوپاس

بەرىز حسن.محمد سورە-جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتور صەباح

بەرىز د.صباح محمد نجيب بەرزنجى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە راستىدا ئەمە فرسەتتىكى زۆر باشە بۆ ورد كرنەوھى ئەو بىرگەيەى كە لەو ماددەيە ھاتووه، پىم وايە ھەر يەكى لەو رەئىانەى كە پىشكەش كران وەجائەتى خۆى ھەيە، بەپىي ئىستا بى ئەوھى دەرچووى ئامادەيى پىشەيەيە بۆى نىە درىژە بە خوئىندن بەدات، چ لە ئىختىصاصى ھاوشىوھ بى، چ لە ئىختىصاصى نىك بى، كۆتوبەندىكى زۆر خراوتە سەر ئامادەيە پىشەيەكان ئەوئىش سىستەمىكە كە بە بۆماوھى بۆمان ماوھتەوھ لە سىستەمىك، بە پىي ئەو رەئىەش بى كە لە ولاتانى پىشكەوتوو ھەيە ديارە ئەوان ئەزمونىكى زۆريان ھەيە، گراوھە ئەو مەوزووعە، يەئنى ھەر كەسىك ھەر ئىختىصاصىكى ئەوئى بە پىي

مەرجه زانستیهکان پېشکەش ئەکات، ئەگەر مەرجهکانی تیدا بوو وەرئەگرئ، موھیم ئەوھیه ئەو نامادھیی تەواو کردبئ، ئەگەر لە دەرسێک کەمی ھێناو و ھەندئ دروسی تەمھیدی بۆ دانەنن، بە تاییبەتی لە ھەندئ ولات بۆ ئیعدادیە پیشەییەکان ھاتوون پینج دەرسیان بۆ داناو کاتئ ئەچیتە زانکۆ لە ئیختیصاصی تەدا، پئی ئەلئین ئەبئ ئەو دەرسانە بخوینئ، وەکو سائیک تەمھیدی و رېگری لئ ناکەن، تەنانەت ئیمە خویندکاری خۆمان کە بەکالۆریۆس ئەھینئ مەسەلەن لە بواریکی موعەپەن ئەچئ لە ولاتیکی تر ئەیەوئ ئیختیصاصەکە بگۆرئ دبلۆمیکی پئ ئەدەن لەو ئیختیصاصە تازە، ئینجا رېگە پئ ئەدەن ماجستېر و دکتۆرا بخوینئ، چونکە مەسەلە ی خویندن مەسەلە مافە، تەقید ھەئەگرئ، بەلام لە سنووریک تەقید ھەئەگرئ، تۆ ئەتوانئ زەوابتی بۆ دابنئ، کیشە ئیمە لەو نە کرابئ یان نا ئەگەر زەوابت ھەبئ، بەلام مەسەلە ئەو بەرئز سەرۆکی ھەرئیم فەرموویەتی لەم یاداشتە کە نارووویەتی بۆ پەرلەمان، پیمان ئەفەرمووی کە مەسەلەکە پوون نە، یەعنی پەرلەمانی کوردستان ئەتوانئ مەسەلە ی موقاریب پوون بکاتەو، وشە ی موقەریب بە پوون کردنەو رەنگە لە لایەن وەزارەتی خویندنئ بالۆو پوون بکریتەو و مەسەلەکە ھەل بئ، چونکە درئزە دان بە خویندن لە ئیختیصاصی ھاوشیو و موماسیلە نە، یەعنی ئەگەر یەکئ نامادھیی کشتوکال تەواو بکات ئەبئ مافی ئەو ھەبئ ئەگەر لە ئیختیصاصی کشتوکال بچئ بخوینئ، یەعنی ئەو ھەقیکی تەبیعیە، تۆ رەنگە تەحصیلی ھەل بئ ئەگەر قانونی بۆ دەربەکە، کیشە لەوھیه تۆ بتوانئ دەروازە بکەیتەو بۆ ئەو کەسانە کە ئیختیصاصی ھاوشیو، بۆ نمونە لە لوغە ئیختیصاصی ھینا،و، زمانی ئینگلیزی تەواو کردو و تۆ رېگە پینادە ی بچئ ئەدەبی عەرەبی بخوینئ، یان ئەدەبی ئیسپانی بخوینئ؟ یەعنی مەوزوع ئەوھیه ئیمە ئەبئ ئینتیللقەھیک بەکەن لەو وەزە، لەو دۆخە کە ئیستا خویندن و خویندەواری لە کوردستان ھە، و بەلگە ئەھیننەو و ئەلئین زانکۆکانمان ئاستیان خرابە، با خرابتر نەبئ، قسەھەکی بە جییە، بەلام بەمە چارەسەر نابئ، ئەبئ لە رېکاری ترەو بۆ بئ، چون ئاستی پیشەییەکان بەرز بکەینەو؟ چون بەرنامە و مەوادەکانیان وا لیبکە کە مۆئەھەل بن، دوایی بچن ھەر ئیختیصاصیکی تر بخوینن، جا بۆیە من کیشە نابینم ئیمە موماسیلە بەکەن بە موقاریب، یان موقاریب بەکەن بە موماسیل، بەلام با صیاغەکە وابئ تا پیمان ئەگرئ دەروازە ی خویندن بەکەینەو بۆ ئەو ئارەزوومەندە لە بواریکدا بخوینئ، چونکە دوو شت موھیمە لە خویندن، یەکەم ئارەزوومەندی کەسەکە، دووم ئەھلەپەتی بۆ ئەو بواری، یەعنی ھە، ھە ئەکات بچیتە ھەندەسە وەکو ئارەزوومەند، بەلام ئەھلەپەتی نە، تۆ ناتوانئ بیخەیتە ئەو بەشەو، ھە ئەھلەپەتی ھە، بەلام ئارەزوومەند نە، ئەگەر بچیتە ئەو بواری موفەق نابئ و سەرکەوتوو نابئ، بۆیە پینئاری ئەو ئەکەم موماسیلە ھەر ھەبئ، ئەو تەحصیل ھە، بەلام موقاریبەش بمینتەو لەبەر خاتری، بەلام بەو زەوابتە کە وەزارەتی خویندنئ بالآ دیاری ئەکات، سوپاس

بەرئز حسن.محمد سورە جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەرئىز ئەندامانى پەرلەمان بۇ ئەو رپوون كىردنەۋەدى داپان، ئىستا ئەگەر لىژنەى ياساى قىسەىەكى تىرتان ھەبى، فەرموو

بەرئىز عونى كمال بەزاز:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىش ئەۋەدى ئىمە عەرزى قىسەكانى ئەندامانى پەرلەمان بىكەىن، پىمان باشە جوابى ۋەزىر بىزانىن بۇ ئەو پىرسىارانەى پەرلەمانتاران كە ئاراستەىان كىرد، بۇ ئەۋەدى بتوانىن ئەو ئاراپانە فەرز بىكەىن كە تەرح كىران بە نىسبەت ماددەى 10 ىمە بىرگەى ىەكەم

بەرئىز حىسن.مىحمد سۈرەجىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو جەنابى ۋەزىر

بەرئىز د.على سعید ۋەزىرى خۈپىندىن بالاً ۋە توپۇزىنەۋەدى زانستى:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

جىگەى خۇشحالىە كە لەناۋ ىەك فىراكسىۋن راپ ۋ بۇچۈونى جىاۋاز ھەبى، زۇرم پى خۇشە، زۇربەى تىبىنىيەكان دووبارە بوونەۋە ۋ ئالۇگۇر كىردى بىر ۋ راپە، تىبىنى كورت كورت ھەىە، بە نىسبەت بەرئىز ئاشتى خان دلنىام ھەر ئەزانى مەبەستمان لە ئەنجومەنى ۋەزارەت بوو نەك ۋەزىران، بەرئىزى ۋتى ئەنجومەنى ۋەزىران، ئەو مەسەلەىە تاۋتۈى نەگراۋە لە ئەنجومەنى ۋەزىران، بەلگو لە ئەنجومەنى ۋەزارەت، كاك دىكتور دانا پىشنىيازى ئەكرد كە پىرۇگرامەكانى خۈپىندىن لە ئامادەىىە پىشەىەكان بگۇرپىن ۋ تىۋرىنى زىاد بىكەىن، ئەگەر ئەۋە بىكەىن بە زمانى عەرەبى ئەلئىن تەفرىغى ئەكەىن لە محتەۋاى خۇى، كەۋاتە خۇى ھەر ئىعدادىەكان ۋ مىھەنىەكان داخەىن، ئەۋانىش قەتەكانىان بگۇرپىن بە ئامادەىى، لقى زانستى ۋ ۋىژەىى ۋ تادۋاىى، ئەۋە چارەسەرى مەسەلەكە ناكات، بە پىچەۋانەۋە، ئەبى ۋانە پىراكتىكىەكان زىاد بىكەىن، ۋشەى زىاتىر دابىن بىكەىن، تافىگەى زىاتىر دابىن بىكەىن، بوارى پىشەىى ۋ فىربوونى پىشەىى بەھىزىتر بى لەۋ ئامادەىىانە بۇ ئەۋەدى كادىرى شائستە تر پىكەپىننىن، نەك بىىن ئەۋانىش بىكەىن بە لقى زانستى ۋ ۋىژەىى ۋ تادۋاىى، كاك دىكتور كاۋە فەرموۋى ئاسانكارى بۇ بوارى پىشەىى بىكەىن، ئاسانكارى بە رەئى من بەۋە ناكىرى بەرئىزىك ئامادەىى بازىرگانى تەۋاۋ كىردى ۋ تۇ رىگەى پى بدەى ياسا تەۋاۋ بىكات، بە پىچەۋانەۋە سەرى لى تىكئەچى، لەبەر ئەۋە مومكىنە زانكۇى تاپبەت بە پۇلى تەكنىك، زانكۇ تاپبەت بە بوارى پىشەىى دابمەزىرى، ئەۋكات لە جىاتى ئەۋەدى رىژەىەك لە دەرچۈۋانى ئامادەىىە پىشەىەكان ئىستا ۋەرىان بگىرىن لە زانكۇ تاپبەتەكان، ۋ لەۋانەىە خۇيان زانكۇ تاپبەتەكان كە ھەست بىكەن ئەۋە بازىرى كارە ھەىە، خۇيان ھەستىن بە كىردنەۋەدى ئەۋە جۇە خۈپىندانە لەسەر ئاستى بەكالۇرىۋس، بە نىسبەت بۇچۈۋنەكەى كاك سالار ۋ بەرئىز كاك دىكتور سەباح ۋشەى ھاۋتا ۋ نىزىكىش ھەبى، بە بۇچۈۋنى من ئەۋە نابى دۋاى ئىمە رىنماىى پى دەر بىكەىن، ۋ ئەبىتە جۇرىك لە سەر لىشىۋاندىن بۇ ئىمە، چاكتىر ۋاىە ۋشكە ھاۋتا بى يان ھاۋشىۋە، بەلام مومكىنە لە ئاىندە ھەموار كىردن ھەبى، چارەسەرى تر ھەبى، بە نىسبەت

بۇچوونى بەرپىز غەزىمە خان كە ھەندى تىرىش وتيان دەرگا داخستن و رېگرتنە، رېگرتن نىيە، رېكخستننى كارەكانە لە چوارچىۋەى ياسا و رېساو رېنمايى، بەرپۆبەرايەتى ھاتوچۇى گشتى كە ئەللى نابل لە 80 زياتر لېبخورى لەسەر ئەم جادە، بۇ پارىزگارى كردنە لە گىيانى شۇفېرىك، رېگەى پى نادات لە 140 و زياتر لى بخورى، چونكە ئەبېتە ھۆى كارەسات، ئەو پى ناللىن رېگرتن لە حوربەتى شەخسى و ئىمە بارپېگەى پى بدەين، خۇ سەبارەى خۇى نىيە بەنزىنى خۇى نىيە، بەلام گىيانى خۇى ئەخاتە مەترسىەو، خۇ ئەبى رېساو رېنمايەك ھەبى كە حدودى بۇ دابى، سەدان نمونە ھەيە، لەبەر ئەو دانانى ياسا لە لايەن پەرلەمانى بەرپۆزەو، دانانى رېساگان لە ئەنجومەنى وەزيران، رېنمايەكان لە وەزارەت، رېكخستننى ئەرك و ماھەكانە نەك رېگرتن و بربەست دانان، بە نىسبەت كاك دكتور سەرورە ئەو كە مرقاىيەتى گراوہبى، بەلام زانستى وشەى ھاوتا بى، ئايا دەرچوويەكى ئامادەيى پىشەيى كە نەجوگرافىاي خويندىبى و نە تارىخى خويندىبى و نە ئابوورى خويندىبى چۆن بچى بەكالورىۇس بەيىنى لە مېژوو و لە جوگرافيا و لە ياسا يان ھەتا لە زمان، كۆلىزى زمان ديسان پىويستى بە باگراوندىك ھەيە كە ئەو خويندىكارە تەئھىل ئەكات بۇ ئەوۋى لە ئاستىك بچىتە ئاستىكى تر، و ئەو بەرنامانەى كە لە ئامادەيى پىشەيەكان ئىستا ئەخويندىرئ وەك و تەئھىلى ناكات بۇ ئەوۋى بتوانى بەكالورىۇس تەواو بكات لەسەر ئاستى زمان، بە نىسبەت ھەلى كارکردن وەكو سىوھىل خان فەرموۋى، لەوانەيە بەكالورىۇسى كشتوكايش تەواو بكات ھەلى دامەزراندنى ھەر نەبى و شەرت نىيە ھەرچى ئامادەيى يان پەيمانگا يان كۆلىزى تەواو كرد دابمەزى، 100% لە ھىچ ولايتىك لە دونيا قەت ئەو ناكرى، وشەى مونازىرە فەرقى ھەيە لەگەل موماسىلە، مونازرە يەعنى دوو كەس، دوو جەماعەت بەرامبەر يەك دانىشن و بەراوردىك بى لە نيوان دوو، مەسەلەن ئەللى بەشى بايلۇجى لە زانكۆى دھوك لەگەل بەشى بايلۇجى لە زانكۆ سلىمانى، ئەمە پى ئەللىن ئەقسام مەتەنازىرە، لەبەر ئەو ھەدەفەكەى ناپىكى وەكو موماسىلە، لەبەر ئەو ئەگەر دەقىق بىن موماسىلە زياتر ھەدەفەكە ئەپىكى، بە زمانى كوردى ھاوشىوہ يان ھاوتا ديسان ئەللىم پىويستە گرنكى بدەين بە بوارى پىشەيى و تەكنىكى لەسەر ھەموو ئاستەكانى چ ئامادەيى بى، چ زانكۆ بى، چ پەيمانگا بى، بەلام ئەو بەو چارەسەر ناكرى بىن دەرچوويەكى ئامادەيى پىشەيى كشتوكال بىەين و دابىن بىن لە كۆلىزى زمان، سوپاس

بەرپىز حسن.محمد سورە-جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپىزان ديارە ھەموولايەك روون كردنەوۋى خۇى دا، ئەم دوو ماددەيە برىتتىن لە دوو ماددەى ياساى زانكۆ تايبەتەكان، خودى ياساكە بۇ ئەو دەرچوۋە كە فۇرەسى خويندىن زىاد بكرى بۇ گەنجان، بۇ ئەوانەى كە ئەيانەوۋى بخوينىن، ئىستا تەنھا يەك ئىقتىراح ھەيە، ئەويش ئەوہيە كە وشەى موقارىبە بكرى بە موماسىلە، بە كوردىيەكەى وشەى نزيك بكرى بە ھاوتا يان ھاوشىوہ، بە كوردىيەكە ئەكرى داويى ئەگەر موماسىلە زياتر ھاوشىوہ نزيك تر بى، شتىكى تەبىعيە، وەكو كاك كاوہ باسى كرد، بۇيە ئىستا لەسەر ئەم وشەيە ئەگەر بتانەوۋى وەكو خۇى بىمىنى يان ھاوتا يان ھاوشىوہ، كەسىك بە زمان زياتر مەلوماتى ھەبى بۇمان وازح بكات سوپاسى ئەكەين، ئەگەرنا ھەر وەكو خۇى ئەيھىللىنەوہ، ھاوشىوہ يان ھاوتا، بۇ ئەوۋى لە

كاتى دەنگدان لە كوردىهكەش وەك خۆى بى، ھاوشىوھىه؟ بەرئىز جەنابى وەزىر ئەلئى ھاوشىوھى زىاتر نىزىكترە لە موماسىلە، كەواتە وشەى ھاوشىوھى نىزىك ترە لە موماسىلە، موقتەرەحەكە ئەوھىه گۆرانئىك بىكرى لە ماددەى ھەشت/يەكەم، وشەى موقارىبە بىكرى بە موماسىلە، بە كوردىش، وشەى نىزىك بىكرى بە ھاوشىوھى، كى لەگەل داىه؟ كاك دكتور صەباح فەرموو

بەرئىز د.صباح محمد نجيب بەرزنجى:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىقتىراھىك ھەبوو كە كراوھى

بەرئىز حسن محمد سورە جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

لەسەرەتاش باسما كورد، تا ئىستا ياساكە دەرنەچوو تا تەئجىلى بىكەين، ئەكرى دواىى ھەر تەعدىلئىكى مەبەستان بى بە 10 ئەندامى بەرئىز تەعدىل بىكرى، بەلام ئىستا گۆرانكارىهك لە ناو پرۆژەكە ھەيە، كە موقارىبە بىكرى بە موماسىلە، بۆيە ھىچ وشەيەكى بەدىل قبول ناكرى، تەنھا موقارىبە بىكرى بە موماسىلە، وەك خۆى بىئى؟ يان بىكرى بە موماسىلە؟ فەرموو دكتور سەرور

بەرئىز د.سەرور عبدالرحمن:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوھى ئىمە تىبىنى بىكەين ئەوھى ھىشتان نەبوو بە ياسا و پەسند نەكراوھ لە لاىەن بەرئىز سەرۆكى ھەرىمەوھ ھاتوتەوھ بۆ ئەوھى گفتوگۆى لەسەر بىكرى ئەو ماددەيە، و ئەوھ پەرلەمانە و گفتوگۆى لەسەر كرا، من نازانم لە ئەنجامى گفتوگۆدا سى را ھەبوو، بۆيە من پرسىارئىك لە بەرئىز سكرتئىرى پەرلەمان ئەكەم، ئايا چ مانعئىك ھەيە؟ بە پىى بەندئىكى پەپرەو ھەيە من شارەزايىم بى نەبى لەوانەيە بۆ ئەوھى پىمان بلىن بەرئىزتان ئەگەر رىگە نادات تەنھا ئەبى ئەوھى بەرئىز سەرۆكى ھەرىم كە وتوويەتى ئەمە بگۆرن، بىگۆزىن يان نا؟ ئەدى ئەو گفتوگۆيە بۆچيە؟ سوپاس

بەرئىز حسن محمد سورە جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

گفتوگۆكە بۆ ئەوھى كە ئەوانەى لاىانگرى موقارىبەن ھۆكارى خۆيان بلىن، ئەوانەى لاىانگرى موماسىلەن ھۆكارى خۆيان بلىن، باقى تر وەك باسما كورد، جارى ئەوھى كە ئەو ياسايە ھەمووى نەگەرەوتەوھ، تەنيا دوو ماددەى، ماددەى ھەشت/يەكەم، و ماددەى دەيەم/يەكەم، باقى تر ئەوھى كە ئىعتىرازى لەسەر نىە تەسدىق كراوھ، ئەم دوو ماددەيە لەبەر ئەم دوو ھۆيە گەرەوتەوھ، بۆيە ئەبى ئەندامانى پەرلەمان ئەمە زىاتر يەك لا بىكەنەوھ، نەك ئىمە جارىكى تر ھەول دەين ئەو دوو ماددە بە شىوھىەكى تر تەعدىل بىكەين، بەرئىز سكرتئىرى پەرلەمان تەوزىجى ھەيە، فەرموو

بەرئىز فرست احمد سكرتئىرى پەرلەمان:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ياسا مافهك به ئەندامانى پەرلەمان داو، مافهك به جەنابى سەرۆكى داو، ئەندامانى پەرلەمان مافى خۆيان بەكار ھيئا ئىقراى وشەى موقاريبەيان كرد، جەناب سەرۆك مافى خۆى بەكار ھيئا و ئىعتىرازى گرت لەسەر ئەو وشەى داواى وشەىەكى ترى كرد، نىقاش ھەبوو، ئەوى بە مافى پەرلەمان ئىقراى كراو وەكو خۆى ئەمىنىت مافى ئەندامانى پەرلەمان يان ئەندامانى پەرلەمان قبولى پيشنارى جەنابى سەرۆك ئەكەن، ئەو بە ئىوئەى بەرئىز ماو، لەبەر ئەو بە رەئى من ھىچ پيشنارىكى ترى نابيئە نەجىگەى موناقتەشە، نەجىگەى تەسويت، سوپاس

بەرئىز حسن محمد سورە جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرئىز كاك عەونى فەرموو

بەرئىز عونى كمال بەزاز:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان

با روونتر داخىلى بابەتەكەى بين، ياساكە دەرچوو لە پەرلەمانى كوردستان، رەوانەى سەرۆكايەتى ھەرئىم كرا، جەنابى سەرۆكى ھەرئىم ئىعتىرازى لەسەر دوو ماددە ھەبوو، واتە ماددەكانى ترى پەسند كراون، و ئىستا ئەندامانى پەرلەمان كە قسەى خۆيان كرد پيشنارىكە ئەبى بەو شكە تەرح بكرى، ئايا قەبولى ئىعتىرازى سەرۆكى ھەرئىم ئەكەن بۆ ئەو ماددەىە؟ يان رەتى ئەكەنەو؟ ئەگەر قەبولى ئەكەن ئەو ئىعتىادىە دەنگدان لەسەر ئەو بابەتە بى كە قەبول ئەكرى يان نا؟ سوپاس

بەرئىز حسن محمد سورە جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك پيشەوا.

بەرئىز پيشەوا توفىق:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ئەگەر سەيرى برپارەكەى سەرۆكى ھەرئىم بكەين، ئەو نىقاش و گفتوگۆيانەى كە پيشتر كرا تەنھا لەسەر ماناى وشەكە بوو، ھاوتابى يان نزيك بى، بەلام ئەگەر سەير بكەى بە كوردىەكەى سەرۆكى ھەرئىم ئەلئى ھاوتابى پرۆگرامى خویندن، بەلام لە دەقتە عەرەبىەكە ئەلئى موماسىلە، كەواتە لىرەش سەرۆكايەتى ھەرئىم يەكلانەبۆتە ھاوتابى يان ھاوشیو بى، ھەلەپەك ھەپە لىرە، و ئەگەر سەيرى خودى برپارەكەش بكەين وەكو پيشتر باسەم كرد، گفتوگۆ لەسەر واتابى وشەكەىە، سەرۆكى ھەرئىم داواى رەتکردنەوئەى ياساى زانكۆ تايبەتەكان لە ھەرئىمى كوردستان ئەكات، لىژنەى ياسايش لە راپۆرتەكەى خۆى باسى لەو كوردوو كە ئىعترازى گرتوو، بۆپە لىرەش رەتکردنەو لەگەل ئىعتراز دوو شتى زۆر لەپەك جىاوازن، بۆپە من داوا ئەكەم لىژنەى ياساى روون كوردنەو لەسەر ھەردووکیان بدات، ھەم لەسەر ئىعترازەكەم ھەم لەسەر رەتکردنەوئەكە، و ھەمیش لەسەر خالى دووم ئەوئەى كە سەرۆكايەتى ھەرئىم ناردووپەتى، ئايا ھاوتابە يان ھاوشیوئەى؟ سوپاس

بەرئىز حسن محمد سورە جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

وشەى موقارىبە كە بىكەى بە موماسىلە ديارە مەئنايەكەشى ئەگۆرئ، بەلام وشەى ھاوتاكە بىتتە ھاوشىو تەنھا لە رووى زمانەوانىيە، بۆيە وەكو خۆتان باستان كرد تەنھا گۆرپىنى وشە نىيە، بەلكو ئەم فەلسەفەيەيە كەوا ئەم دەزگايە، واتە زانكو ئەھلىيەكانى لەسەر دامەزراو، يان مەعاهىدى پىشەيى، يان ئىعدادياتى پىشەيى لەسەر دامەزراو، پارىزگارى بىكرى وەكو بەرپز جەنابى وەزىر روونى كوردەو، بۆيە وشەكە لە نىوان موقارىبە و موماسىلەيە، وشەى ھاوتا و ھاوشىو تەنھا مورادىفن، فەرموو عەزىمە خان ئاخىر كەس.

بەرىز عەزىمە نەجەم الدىن:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ئەو وشەى كە ھاوتتەو لە لايەن سەرۆكايەتى ھەرىم بۆ پەرلەمانى كوردستان بۆ موناقتەشە كردنە لە ناو پەرلەمان، بۆ ئەوئى چەند رەئى تر و پىشنيارى تر يان ئەو وشەيە ئالوگۆر بىكرى، چونكە پەسند نەكراو ئەو ماددەيە لە لايەن سەرۆكى ھەرىمەو، لىرە دەستكارى نەكرى و ئەو وشەيە وەكو خۆى بىمىنىتەو، ئەو ماددەيە پەسند نەكراو، نىردراوتەو بۆ پەرلەمان، بۆيە حەقى ئەندامانى پەرلەمانە ئەو پىشنيارانەى كە لىرە ئەكرى، دوو پىشنيارە، يان سى پىشنيارە بىخىتە دەنگەو، بۆيە داوا ئەكەم ئەو سى پىشنيارە كە دكتور سەرورە كرى، لەگەل ئەوئى نىزىكە لەگەل ئەوئى ھاوتايە، لەگەل ئەوئى لە سەرۆكايەتى ھەرىم ھاوتو، ھەرسىكى بىخىتە دەنگدانەو، نەك ئەوئى تەنھا پىشتر پەسند كراو، پەسند نەكراو، لەبەر ئەوئى ئەو نىردراوتەو بۆ پەرلەمان

بەرىز حەسەن.مەھمەد سورە-جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو لىزنەى ياسايى

بەرىز عونى كمال بەزاز:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

راستە ئەو ماددەى پەسند نەكرايە و گەراپتەو بۆ پەرلەمانى كوردستان، و ئىستا ئەندامانى پەرلەمان قەسەى خۆيان كرى، تەووزىحان كرى، لىرەو ئەبى سەرۆكايەتى پەرلەمان ئەو تەرحە بختە دەنگدانەو، ئايا پىشنيارەكەى جەنابى سەرۆكى ھەرىم بە گۆرپىنى وشەى موقارىبە بۆ موماسىلە قەبولە يان نا؟

بەرىز حەسەن.مەھمەد سورە-جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دىينە سەر دەنگدان، چەند كەس لەگەل ئەوئى كە وشەى موقارىبە لە ماددەى ھەشتەم/يەكەم بگۆرئ بۆ موماسىلە وەكو تەووزىح كرا؟ 42 كەس لەگەل ئەوئى كە وشەكە لە موقارىبەو بىكرى بە موماسىلە، كى لەگەل دا نىيە؟ 20 كەس لەگەل دا نىيە، واتە پىشنيارەكەى سەرۆكى ھەرىم و بەرىز وەزىرى

خویندنی بالا قبول کرا، ئیستا دینہ سەر ماددە دەیم/یەگەم، لیژنە یاسای ماددەگە بخویننەو،
فەرموو.

بەرئیز عونی کمال بەزاز:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیعترازی بەرئیز سەرۆکی هەرئیم سەبارەت بە ماددە دەیم/یەگەم، داوا ئەکات بەو شکلی بێت:
(پلانی وەرگرتنی سالانە بۆ پەسند کردنی)، بە عەرەبی (خطط القبول السنوي للمصادقة علیها)، ئیمە
وەکو لیژنە یاسای لەسەرەتادا راپۆرتی خویمان خویندەو، پشتگیری پیشنیارەگە ی جەنابی سەرۆکی
هەرئیم ئەگەین، بەو شکلی کە هاتوو لە نووسراوەگەیان.

بەرئیز حسن.محمد سورەجیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنە ی پەروردە

بەرئیز د. صباح محمد نجیب:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمەش وەکو لیژنە ی پەروردە پشتگیری بۆچوونی سەرۆکی هەرئیم ئەگەین.

بەرئیز حسن.محمد سورەجیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو جەنابی وەزیر

بەرئیز د.علی سعید-وەزیری خویندنی بالا و توئیزینەو زانستی:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

بە دنیایەو ئەم پیشنیارە لە لایەن وەزارەتی خویندنی بالا و توئیزینەو زانستیەو پەسندە، کە
سنووریک هەب بۆ پلانی وەرگرتن، وەکو لە تەواوی زانکۆکانی جیهان پیادە ئەکری

بەرئیز عونی کمال بەزاز:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

پیویستە ئەو بابەتە بخریتە دەنگدانەو بۆ ئەوێ ئەندامانی پەرلەمان دەنگی لەسەر بدن، سوپاس

بەرئیز حسن.محمد سورەجیگری سەرۆکی پەرلەمان:

کی هەیه قسە ی لەسەر ئەو ماددە هەب؟ گفتوگۆ نیە لەسەر ئەو ماددە، بۆیە ئەیخەینە دەنگەو، کی
لەگەڵ ئەوێ کە ماددە دەیم/یەگەم بەو شیوەی کە لیژنە یاسای خویندنیەو لەسەر ئەساسی
ئیعترازی بەرئیز سەرۆکی هەرئیم، کی لەگەڵ دایە؟ 44 کەس لەگەڵ دایە، کی لەگەڵ دا نیە؟ تەنھا یەک
کەس لەگەڵ دا نیە، بۆیە پیشنیارەگە دووێم بەرئیز سەرۆکی هەرئیم دەربارە ی ماددە دەیم/یەگەم
قبول کرا.

بەرئیز عونی کمال بەزاز:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

نووسراوهکەى با وردتر بکەینەوه، چونکە دیتمان پيشنيار هه‌بوو، زمانه‌وانیه، با چاکى بکەینەوه، ئەگەر ئیمکانه بیکوینمەوه؟

الماده 8: يشترط فميين يرغب في التقديم للدراسة فى الجامعات الخاصة) نهوانى تر وهكو خوى بمينيتتهوه، نهوه پيشنيار بوو، له‌بەر نهوهى صياغه‌کەى ده‌قیق نه‌بوو، ئەلى (يشترط فى الراغب فى التقديم)، جا نازانم جه‌نابى وه‌زیريش تيبينى هه‌یه له‌سەر نهوه؟ .

بەرئیز حسن.محمد سورە-جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فهرموو جه‌نابى وه‌زیر.

بەرئیز د.على سعيد محمد-وه‌زیرى خویندنى بالآ و توپژینهوهى زانستى:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

تیبينيم نيه، سوپاس

بەرئیز حسن.محمد سورە-جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئىستا هه‌ردوو پيشنياره‌کەى به‌رئیز سەرۆکی هه‌رئيم قبول کرا، پيرۆزبايى جاريكى تر له‌ گه‌لى كورد ئەکەين بۆ ياسايه‌کى نوئ، ئاخیر وشه‌ى جه‌نابى وه‌زیر ئەگەر هه‌تانه

بەرئیز د.على سعيد محمد-وه‌زیرى خویندنى بالآ و توپژینهوهى زانستى:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆر زۆر سوپاسى به‌رئیز سەرۆکی پەرلەمان و ئەندامانى پەرلەمان ئەکەم، سوپاس

بەرئیز حسن.محمد سورە-جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ده‌باره‌ى خالى دووه‌مى به‌رنامه‌ى کار (خستنه‌پوو و گفتوگو کردنى پيشنيارى ياساى په‌يمانگاى بالآ و په‌ره‌پيدانى ئەمنى و ئيدارى له‌ هه‌رئيمى كوردستانى عيراق، به‌رئیز جه‌نابى وه‌زیرى ناوخۆ نه‌ساغيه‌کى هه‌بوو بۆيه نه‌يتوانى ئەمپۆ ناماده‌بى، بۆيه ئيمه‌ دانيشتنى ئەمپۆمان كۆتايى پى دینين، تا ئاگادارکرنه‌وه‌تان له‌ دانيشتنى ئاينده به‌ خواتان ئەسپيرين، هيوادارين کاتيکى خۆش له‌گه‌ل نه‌ورۆز و ياده‌کانى به‌سەر به‌رن، سوپاس

د. ارسلان بايز اسماعيل
سەرۆکی پەرلەمانى
كوردستان - عيراق

د.حسن محمد سورە
جیگری سەرۆکی پەرلەمانى
كوردستان - عيراق

فرست احمد عبدالله
سكرتيرى پەرلەمانى
كوردستان - عيراق